TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Využití fotografie v charitativních institucích

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Opava 2017

Lenka Sedláčková

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Využití fotografie v charitativních institucích

Use of Photography in Charitable Institutions

Lenka Sedláčková

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta

INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE
Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D.

Opava 2017

Abstrakt:
Analýza fotografického média používaného v charitativních institucích.
Práce je převážně zaměřena na první dvě desetiletí 21. století a to na fotografie vznikající v českých zemích nebo na fotografie pořízené českými autory, které jsou využívány v neziskových organizacích zaměřených na charitu.

Klíčová slova:
Dokumentární fotografie, humanistická fotografie, česká fotografie, konflikty, bída, utrpení, postižení, bezpráví, charitativní akce, skutečná pomoc, neziskové humanitární organizace.

Abstract:
Research of photographic medium used in humanitarian institutions. This work is mostly concentrated to the czech photography in first two decates of 21st century, which are used in non profit organization focused on charity.

Key words:
Documentary photography, humanitarian photography, czech photography, conflicts, poverty, suffering, aflictions, injustice, charitable events, real help, non profit humanitarian organizations.

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: **2016/2017**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Lenka SEDLÁČKOVÁ**
Osobní číslo:	**F140427**
Studijní program:	**B8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obor:	**Tvůrčí fotografie**
Název tématu:	**T: Využití fotografie v charitativních institucích**
Téma anglicky:	**T: Use of Photography in Charitable Institutions**
Zadávající ústav:	**Institut tvůrčí fotografie**

Zásady pro vypracování:

Analýza fotografického média používaného v charitativních institucích.
Práce je převážně zaměřena na první dvě desetiletí 21. století a to na fotografie vznikajících v českých zemích nebo na fotografie pořízené českými autory, které jsou využívány v neziskových organizacích zaměřených na charitu.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

BARTHES, Roland: Camera Lucida. Vintage Publishing. London 2006.
BIRGUS, Vladimír, MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století, KANT. Praha 2009.
FEHRENBACH, Heide, RODOGNO, Davide: Humanitarian Photography: A History. Cambridge University Press. Cambridge 2016.
HACKING, Juliet: Photography: The Whole Story. Thames & Hudson Ltd. London 2012.
SONTAG, Susan: On Photography. Penguin Books Ltd. London 1979.
SONTAG, Susan: Regarding the Pain of Others. Penguin Books Ltd. London 2011.

Vedoucí bakalářské práce: doc. **Mgr. Jiří SIOSTRZONEK, Ph.D.**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání bakalářské práce: **6. dubna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2017**

prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

V Opavě 6. dubna 2017

Poděkování

Děkuji především vedoucímu této práce panu doc. Mgr. Jiřímu Siostrzonkovi, Ph.D. za jeho cenné připomínky, trpělivost, ochotu a pozitivní postoj, dále všem pedagogům Institutu tvůrčí fotografie za jejich vstřícnost.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila níže uvedených zdrojů.

Souhlasím, aby byla tato práce zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách www.itf.cz

Obsah

1. Úvod **9**
2. Poslání humanitárních organizací **11**
3. Informace v dokumentární fotografii **12**
4. Poslání dokumentární fotografie **14**
4. 1. Postoj 14
4. 2. Víra 15
4. 3. Osvěta 15
5. Výběr důležitých momentů humanistické fotografie **16**
5. 1. Fotografické projekty před Velkou hospodářskou krizí 16
5. 2. Farm Security Administration 17
5. 3. Magnum 18
5. 4. Lidská Rodina 19
5. 5. Olivier Toscani – Unhate 21
6. Opakující se témata z dějin lidstva v dokumentární fotografii **22**
6. 1. Téma hladomoru 22
6. 2. Téma epidemie 24
6. 3. Téma války, genocidy 25
6. 4. Téma přírodní katastrofy 26
7. Využití fotografie v humanitárních institucích **27**
7. 1. Fotografie jako prostředek komunikace v charitativních institucích 28
7. 1. 1. Tištěná média 29
7. 1. 2. Elektronická média 30
7. 2. Fotografie a filmová tvorba 31
7. 2. 1. Festival Jeden svět 31
7. 2. 2. Černá srdce 32
7. 2. 3. Nezlomené 33
7. 2. 4. Born into Brothels 33
7. 3. Aukce fotografií 34
7. 4. Fotografie komerčně orientovaná 35
7. 5. Obrazový materiál pořízený humanitárními pracovníky 36
7. 6. Další příležitosti a způsoby fundraisingu s účastí fotografie 37
8. Výběr fotografických projektů zaměřené na charitu v 21. století **38**
8. 2. Alena Dvořáková, Viktor Fisher, Propojení obrazem 38
8. 1. Dana Kyndrová, Per Musicam Aequo 40
8. 3. Antonín Kratochvíl, Mercy – Beze slov, rozhovor Libi Taylor 41
8. 4. Liba Taylor, Příběh jedné fotky 43
8. 5. Jan Šibík, Lékaři bez hranic 44
8. 6. Iva Zímová, Žijeme s mozkovou obrnou, rozhovor 45
8. 7. Milan Jaroš, Záhadný svět autistických dětí 47
8. 8. Stanislav Krupař, Ukrajina s Člověkem v tísni, rozhovor 49
8. 9. Jindřich Štreit, Kde domov můj 51
8. 10. Femisphera, SOS Kobani, Archa pomoci 53
9. Závěr **55**

10. Příloha, 57
10. 1. Výběr některých charitativních organizací 57
Seznam zkratek 66
Jmenný rejstřík 67
Seznam použité literatury 70
Seznam internetových odkazů 71
Seznam některých internetových zdrojů 72

1. Úvod

Tato práce je zaměřená na fotografii, která je především využívána v charitativních institucích. Nikdy jsem nepracovala pro žádnou neziskovou humanitární organizaci, avšak po celé roky mého pobytu jak v zahraničí tak i u nás, jsem se s nimi setkávala téměř denně a to při různých prezentacích na školách, festivalech, v kostelích, v kamenných obchodech či ve veřejném prostoru. Věděla jsem o jejich poslání, práci, působnosti i díky osvětě a propagaci v médiích.

S rozvahou vyberu organizace, nadace, sdružení, autory fotografií, fotografické projekty, které jsou propojeny tímto tématem. Nechci vytvořit katalog o rozsáhlém seznamu jmen, proto tato práce bude selektivní, pestrá, organicky zasetá a vyrůstající, byť i přírodní katastrofy a někdy i společenské události přicházejí svévolně.

Chci ukázat sílu, hodnotu, efektivnost a různorodost fotografického média, využívaného v humanitárních institucích. Zaměřím se především na některé české autory a jejich projekty vzniklé v prvních dvou desetiletí 21. století a na organizace působící na českém území, avšak i pomáhající ve světě. Humanitární pomoc je celosvětová záležitost. Některé organizace jsou mezinárodní a v České republice byly založeny sesterské centrály, odnože, pobočky.

Toto téma mě zajímá, oslovuje a nutí zpracovat. Vždy jsem si myslela a doufala, že jednou budu pracovat pro humanitární organizace. Zatím se tak nestalo, alespoň organizace podporuji pravidelně finančními a hmotnými dary.

Velice si vážím odvedené práce a rychlých reakcí, zásahů jednotlivých humanitárních organizací a především i jejich pracovníků. Při živelných katastrofách umí rychle reagovat a poskytnout okamžitou pomoc. Jen si vzpomeňme na záplavy, které postihly Českou republiku na přelomu 20. a 21. století, a to nejednou. Ukázala se obrovská solidarita, pomáhalo se všude tam, kde bylo zapotřebí bez rozdílů náboženských, etnických či politických. Humánnost je v nás, je to přirozená vlastnost, která však může být potlačena sociální skupinou a jistým komfortem, jistotou, ve které jsme vychováváni.

V mé práci budu apolitická a bez náboženského vyznání, nestranná.

obr. 1. Jan Mihaliček, *povodně na Severní Moravě, 1997*.

– obr. 2. Tereza Hronová, *humanitární pomoc ČvT, zemětřesení v Nepálu, 2015*.

Zbytečně tak dochází ke konfliktům, bojům, strachům, nenávisti, intoleranci a to nás, společnost, stát a i svět oslabuje. Respekt, pokora, chápání přírody, úcta k Zemi, úcta k druhému, to je podstata spokojeného bytí. Mír na Zemi se vytrácí. Mír, svoboda, láska mezi námi, co se stalo s těmito slovy? Místo toho denně slyšíme, čteme, vidíme kolik nevinných civilistů, dětí zahynulo, či bylo poraněno při válečných manévrech, občanských válkách, konfliktech, teroristických útocích, kolik emigrantů zahynulo při migraci, kolik populace zemřelo na hladomor. Jen se děsíme, když někde vypukne epidemie, a co nás první napadá, zda se nedostane k nám. Važme si života. Važme slova. Pomáhejme znevýhodněným. Může nastat čas, kdy i my budeme potřebovat pomoc druhých, pomáhejme nyní.

Jak sebe chápeme jako člověka, jak je lidská rasa nastavená, je to proces. Narodíme se, jsme savci odkojeni mateřským mlékem, nebo umělou náhražkou, postupně si rozšiřujeme obzory, gramotnost, řeč, znalosti, vědomosti, nastavujeme si cíle a hodnoty. Jako většina dětí se učíme skládat, stavět, začínáme s kostkami, stavebnicemi, přírodními materiály, kamením, pískem, sněhem, posilujeme motoriku, dovednost a psychiku. Skládáme, stavíme, budujeme různé objekty, domy, hrady, pevnosti, auta, letadla, lodě, ponorky co dětská fantazie nabídne. A co pak se stane, když je dílo hotovo? Možná pár minut, hodin, dnů si s naším veledílem hrajeme a jakmile nás omrzí, tak ho rozložíme, zničíme. Sami, případně i někdo jiný nám jej zdemoluje, či povětrnostní vlivy zasáhnou a začneme budovat na novo. Jsme již v tomto stadiu osobnostního vývoje učeni a vedeni k destrukci a novým začátkům. Učíme se tímto způsobem nemít strach z podobných životních momentů a událostí, které nás mohou potkat na naši cestě?

– *obr. 03., 04*. Martyn Aim, *Irák, západní část Mosulu, Staré město, červenec 2017*.

Zaznamenáváme v této rovnici podobnost světových a historických pochodů našich kultur, předků. Existují primární kultury, národy, které zůstávají u prvoplánových projektů, ale pak existují národy, které se nebojí ztráty, pokroku, demolicí, staví nové projekty, posouvají hranice. Přijde jiná kultura a ta válčí a bojuje, vyvolává konflikty, ve kterých se prolévá krev a ničí se prostředí. Bombarduje se, všechno lehá prachem k zemi, historie se přepisuje. Když se zamyslíme, už od dětství jsme tak formováni, postavit a zbořit. Je to koloběh, koloběh událostí historie lidstva.

2. Poslání humanitárních organizací

Cílem humanitární organizace je zmírnit utrpení způsobené přírodními katastrofami nebo lidmi. Poskytnout okamžitou pomoc zaměřenou na záchranu životů při katastrofách, v konfliktech a nuceném vysídlení, tak i následnou pomoc při obnově základních životních podmínek postižených lidí a zemí.

Většina humanitárních organizacích pomáhá zasaženým oblastem a lidem na okraji vlastní existence života, znovu se nadechnout a postavit na vlastní nohy. Pomáhají jim vybudovat, realizovat novou budoucnost a řeší problémy v té oblasti, pokud to situace umožňuje. Cílem není přesídlovat národy, ale poskytovat jim pomoc, obnovu a rozvoj osad, vesnic, měst, a jejich fungování, zabezpečení primárních lidských potřeb, jako je pitná čistá voda, sanitace, jídlo, lékař, škola, nějaký zdroj přijmu, druh obživy. Zrealizovat a obnovit tyto jistoty, tam, kde jsou jejich kořeny, pokud to ovšem je možné a je tam příměří nejlépe mír. Pomáhají jim s rozvojem, snaží se je naučit, aby byli opět životaschopní a uměli se o sebe sami postarat a zaopatřit i svoje rodiny.

Humanitární organizace mají svá centra a pobočky převážně v rozvojových zemích, v oblastech zasažené přírodními katastrofami či válečnými konflikty, též působí i v zemích, kde je nesvoboda a jsou omezována lidská práva. Na všechno dohlížejí a přispívají svojí humanitární pomocí a svými pečlivě vypracovanými projekty a školenými humanitárními pracovníky, odborníky. Organizace pravidelně zaměstnávají i místní obyvatele, podporují místní ekonomiku.

Bez finančních prostředků by humanitární organizace nemohly fungovat. Mají své dárce, sponzory, partnery, jsou zaštiťovány i vládními organizacemi, dostávají příspěvky z vládních rozpočtů, grantů, dotací z Evropské Unie a i od jiných velkých světových ověřených institucích. Pořádají veřejné sbírky, mají svá dárcovská a krizová konta, kde můžeme kdykoliv přispět. Sami si můžeme zvolit, které organizaci přispějeme. Každá humanitární organizace má jiný rozpočet, záleží na její velikosti, působnosti a rozsahu. Každý rok jsou veřejnosti přístupné výroční zprávy, ve kterých je uvedeno veškeré hospodaření organizace a tyto zprávy jsou doprovázeny ilustračními fotografiemi z různých misí, která organizace poskytla.

Fotografie se především využívá k archivním, vzdělávacím, osvětovým, propagačním, publikačním a výstavním i prodejním účelům. Bez obrazového materiálu by práce humanitárních organizací nebyla dostatečně věrohodná. Fotografií si získávají důvěru veřejnosti. Stále si toto médium udržuje svoji pravdivost, výmluvnost, popisnost reality i v dnešním digitálním světě. Fotografie v této práci jsou citlivě vybrané, upozorňuji, že některé mohou být i znepokojující.

„Rozhodnutí vyhledávat bolest druhých je dobrovolné.“ [1]

---

[1] *Susan Sontag, On Photography. Penguin Books Ltd. London 1979. ISBN–13: 978–0–14005397–5.*

3. Informace v dokumentární fotografii

Fotografické médium se snaží přinášet relativně přesný přenos reality. Zrcadlo je nastavováno veřejnosti, bourají se hranice nevědomosti, domněnek, postupně se rozbíjí tabu. Přinášejí se obrazová svědectví, poselství, zprávy z různých koutů světa od různých kultur, národů. Pravda vychází na povrch, médium expanduje do celého světa, šíří se vizuální věrohodná informace a tímto médiem se archivuje svět, vesmír pro další generace. Fotografie nás zaplavuje. Učíme se s fotografií žít.

– *obr. 5*. Jan Šibík, *Kambodža, 2007*.

– *obr. 6*. Felipe Dana, *Mosul, Irák, 2017*.

Shromažďovat fotografie znamená shromažďovat samotný svět. Fotografie podávají důkazy. Něco o čem víme z doslechu a o čem pochybujeme, se zdá být potvrzeno, vidíme-li to na fotografii. V jedné variantě svého užití může být fotografický záznam usvědčujícím důkazem. Fotografie platí za nesporný důkaz, že se daná věc vskutku stala. Obraz může deformovat; vždy se však předpokládá, že existuje nebo existovalo něco podobného tomu, co je na obrázku. [2]

A co my, jako čtenáři oné vizuální informace, která je nám předkládána, jak tuto zprávu přečteme a následně zpracujeme. Přečteme fotografii všichni stejně, vyvodíme ze stejné fotografie i stejné závěry a pohledy na onu zachycenou realitu? Anebo se názorově a myšlenkově rozejdeme? Jsme všichni stejně naučeni, smyslově naprogramováni rozumět této vizuální řeči, jako mateřskému verbálnímu jazyku, kterému jsme naslouchali již v prenatálním vývoji a učíme se ho korektně používat snad celý život. Každé slovo nese svůj význam, vážíme si slova, je to tak i s fotografií? Kolik jinotajů a zakódovaných informací může skrýt jedna fotografie? Kdo je tvůrce, fotograf anebo děj události a on je jen ten prostředník s fotoaparátem, který děj zaznamená a následně ten statický záznam předává společnosti? Kdo a co píše historii lidstva? Jsou to skutky, fakta, čísla nebo události zachycené fotografem.

Jak přečteme různé zprávy ve fotografiích, jak nás hluboce poznamenají, ovlivní, jak se s těmito informacemi naučíme žít a pracovat, chceme se s informacemi ztotožnit, nebo je raději přehlédneme a pustíme z našich myslí. Jak hodně nás může vizuální vjem ovlivnit v rozhodnutí, v názorech, v postojích a v ideálech, kterým věříme. Kolik času potřebujeme k přečtení zprávy z fotografie, kolik času

[2] *Susan Sontag, On Photography, Penguin Books Ltd, London 1979*

potřebujeme ke zpracování oné informace, k uvěření pravdivosti a významu a následně k akci. Kolik z nás začne vůbec jednat na podnět oné zprávy z fotografie. Zmanipuluje nás fotografie? Kde si potvrzujeme pravdivost informací, v médiích, jsou všechna média korektní a pravdivá? Zvláště v dnešní době, době digitálních dat a přenosů a různých post produkčních procesů, retuší, koláží a jiných efektů, triků. Je stále zdůrazňována etika, jistá zodpovědnost k citlivému zacházení s realitou. Je svět, ve kterém žijeme pouhou fikcí, nebo realitou. Jak my sami ho vnímáme a jak my sami sebe vnímáme.

Díky vyspělé technologii, máme k dispozici několik zdrojů, odkud můžeme přijímat informace. Jen je na nás, který ze zdrojů si vybereme. Může to být tištěná fotografie v novinách, v časopisech, či publikována na internetových portálech, či sociálních sítích doplněná textem. Díky internetu se zprávy, fotografie šíří po celém světě, téměř okamžitě. Dalším zdrojem komunikace je televize, živé zpravodajství. Televize je sdělovací prostředek přenášející obrazové i zvukové informace prostřednictvím rádiových vln. Patří mezi nejpopulárnější prostředky k masovému šíření a přijímání aktuálních zpráv bez časových prodlev, pokud je to živé vysílání, přímý přenos. Další možnosti vysílání je on - line vysílání přes internet, živé streamy, masově se informace šíří po sociálních sítích. Dochází tam k okamžitému propojení s příjemcem a odesílatelem, kde je možnost hned reagovat, komunikovat. Mezi populární sociální sítě patří twitter, instagram, facebook a flickr.

– obr. 7. Jan Zátorský, *MF Dnes, uprchlíci na maďarsko-srbské hranici, hraniční přechod Roszke-Horgoš, září 2015. Tento snímek získal cenu Fotografie roku Czech Press Photo 2015.*

4. Poslání dokumentární fotografie

Dokumentární fotografie z latinského slova *„documentum“* – předmět doličný, je fotografický styl, který představuje fotografický dokument jako zobrazení reality, jako časový dokument, jako apel nebo upozornění na danou skutečnost. Rozlišuje se v něm subjektivní a objektivní zájem.[3]

4. 1. Postoj

Jaké je dnes poslání dokumentární fotografie v 21. století? V době vzniku fotografie byla zrcadlem skutečností, reality. Pak nastala doba, kdy fotografové začali bourat hranice tohoto média, začali experimentovat, manipulovat, různě retušovat fotografie, začali inscenovat, režírovat své příběhy, vize, postoje do svých děl. Co je k těmto krokům vedlo a i dnes vede, snad touha experimentu, novátorství, originality, vidina úspěchu, slávy a v neposlední řadě zisku. Kdo z dokumentárních fotografů přizná, že své fotografie inscenuje, upravuje, vizuálně překomponovává realitu, retušuje? Je to důležité řešit, analyzovat a přiznávat, nebo jen prostě nahlížet na fakt, že něco podobného se událo, jak uvádí Susan Sontagová, a respektovat to.

Co je tedy primárním posláním a myšlenkou dokumentární fotografie? Šířit pravdivé vizuální zpravodajství, podklady k událostem, názory, postoje, dění, estetické cítění, vnímaní, společnosti. Fotografie dominovala, jako vizuální popisná, pravdivá, ale i někdy upravená informace, společenská senzace před vznikem televize. Díky televiznímu boomu v polovině 20. století v USA, v Evropě o něco později se fotografie, fotoreportérství ocitlo v mírném ústraní. Avšak začaly vznikat nové trendy ve fotografii, byla nalezena nová cesta, způsob, jak využít kvalit tohoto média. Vznikají časosběrné dokumentární cykly, projekty, které jsou publikovány knižně, pořádají se výstavy a fotografie si získává uznání společnosti. Zakládají se a vznikají fotografické školy, kluby, spolky, agentury, kde se vychovávají nové generace fotografů.

– obr. 8. Sebastiao Salgado, *oblast jezera Faguibine, Mali, 1985, publikováno v knize Sahel*.

– obr. 9. Sebastiao Salgado, *uprchlík z Eritrie přinášejícího umírajícího syna do Wad Sherifai táboru, Súdán, 1985, publikováno v knize Sahel*.

---

[3] *zdroj ze dne 5. 7. 2017, https://cs.wikipedia.org/wiki/Dokumentárn%C3%AD_fotografie*

4. 2. Víra

Věříme stále novodobé dokumentární fotografii, která je zaznamenávána digitálními přístroji a pak se musí i digitálně zpracovávat. Dnes pracujeme s daty, s čísly, pixely, pracujeme s nehmatatelným médiem, svět plný fikce. Jsme opravdu přesvědčeni o tom, že něco je skutečné či pravdivé, avšak na druhé straně může být i mylné. Můžeme nacházet ve fotografii skutečnou jistotu a pravdivost informace, kterou nám fotografie přináší. Je poslání dokumentární fotografie jen přinášet věrohodné a pravdivé události, momenty, nebo může být ta věrohodnost, skutečnost mírně upravena. Jak dalece můžeme jít s upravováním této reality, aby si stále dokumentární fotografie udržela na hranici věrohodnosti a svého postavení ve společnosti a v mediích.

4. 3. Osvěta

Fotografie je i využívána jako osvětový materiál. Hojně se používá v charitativních institucích. Setkáváme se s ní i ve veřejném prostoru, během různých charitativních prezentacích, při výstavách, které nás informují, vzdělávají a formují. Účelně je využita v publikacích, na informačních letácích, pozvánkách, v kalendářích a jiném osvětovém materiálu. Toto poučení má být prevencí, a snažit se vyvarovat, předejít podobným událostem, aby se co nejméně opakovaly. Díky osvětě jsme s problémy seznámení a tím si vytvoříme představu, jak vše probíhá. Osvěta je důležitá a prevence ještě důležitější.

– obr. 10. propagační a informační materiál Lékařů bez hranic kde je využívána fotografie jako zdroj informace a i důkazu o jejich činnosti na zahraničních misích.

– obr. 11. z interaktivní výstavy MFS, ukázka, kde je využívána fotografie, jako ilustrační názorný prostředek komunikace s veřejností.

Dokumentární fotografie má několik poloh poslání. Může to být sdělovací, informativní, popisná, vědecká, vzdělávací, osvětová, která působí na nás svojí přesností, jasností, originalitou, nevšedností, novotou, jinakostí, kde se setkáváme s vyjádřením prožitku, emocí, kde je možnost vyjádření objektivní či subjektivního názoru, může obsahovat experimentátorské tendence, s jistou nesrozumitelností, která zraje i na poli uměleckém. To záleží na autorovi co zasadí, co je mu blízké, každý ke své tvorbě přistupuje vlastním, osobitým projevem, postojem a vírou a veřejnost pak zaujme nějaký postoj k jeho tvorbě.

5. Výběr důležitých momentů světové humanistické fotografie

5. 1. Fotografické projekty před Velkou hospodářskou krizí

Dokumentární fotografie dosáhla svého rozkvětu a využití, až o několik let později, po jejím vynálezu. Díky dlouhým expozičním časům, nebylo možné pořídit čisté dokumentární fotografie, avšak vznikaly statické fotografie dokumentárního charakteru. První tyto dokumentární snímky nám představil anglický fotograf Roger Fenton z krymské války roku 1855. Větší dokumentární živostí, věrohodností se vyznačují fotografie pořízené Američanem Mathew B. Brady a jeho spolupracovníky Alexandrem Gardnerem, Timothy H. O'Sullivanem z americké občanské války Severu proti Jihu 1861 - 1865. Alexander Gardner vytvořil rozsáhlý dokument o městech a vesnicích kolem železniční trati Union Pacifik.

Mezi jedny z nejstarších fotografií, zabývající se sociální tématikou patří daguerrotypie příslušníků chudších vrstev od Angličana Richarda Bearda ze 40. a 50. let 19. století, které Henry Meyhew pak publikoval ve svých knihách o londýnské dělnické třídě a chudině pod názvem London Labour and the London Poor. Skotský fotograf Thomas Annan dokumentoval v 70. letech brlohy v chudinských čtvrtích ve městě Glasgow, vydal knihu Photographs of the Old Closes and Streets of Glasgow. Autorem nejstaršího výrazně sociálně kritického díla je Američan dánského původu Jacob Augustus Riis. Dokumentoval a poukazoval na otřesné životní podmínky newyorské chudiny, s pomocí magnéziového blesku tak přinášel syrová, nehraná a opravdová svědectví bez nějakých příkras. Vydal devět knih se sociální tématikou např. Jak druhá polovina žije, Děti chudých, Mulberry Street a jiné. Avšak díky jeho fotografiím a příspěvkům se nacházela řešení, přispěla na nápravu nejhorších případů bídy.

Lewis Wickes Hine dokumentoval život přistěhovalců na Ellis Islandu v New Yorku, zneužívání dětské práce. V roce 1908 se stal fotografem organizace National Child Labor Committee, komise bojující za práva dětí nucených k práci. Působil také jako vrchní fotograf pro Works Progress Administration's. Ovlivnil práci Farm Security Administration. Pracoval pro Červený Kříž během Velké hospodářské krize. Byl jeden z nejvýznamnějších fotografů humanistické fotografie.

– obr. 12. Jacob Augustus Riis, *nocležníci, nájemníci ubytovny, slumu v Byard ulici, za pět centů místo ke spaní, New York, USA, 1889*.

– obr. 13. Lewis Wickes Hine, *Dětská práce ve sklárně, Indiana, USA, 1908*.

5. 2. Farm Security Administration – FSA

Významné hodnoty dosáhla meziválečná sociální fotografie v době hospodářské krize v USA. Vláda prezidenta Roosvelta realizovala projekt Farm Security Administration, který měl prostřednictvím bezúročných finančních půjček pomáhat v udržení hospodářství a předejít tak krachům jednotlivých farem a farmářů. Aby bylo možné dodržovat dohled nad tokem financí, byla založena právě fotografická část agentury. Projekt měl informovat širokou veřejnost o chudobě farmářů. Během osmiletého trvání projektu vzniklo přes 250 tisíc snímků, patřící k vrcholům světové sociální fotografie. Před zahájením Roy Stryker pozvané fotografy důkladně seznámil s problémy a lokacemi, ve kterém budou pracovat, naučili se sociologicky rozpoznávat, vnímat situaci a prostředí, kde však využívali svého individuálního rukopisu.

Pro FSA pracovali přední dokumentaristé jako Walker Evans, hledající pravdu v nejprostší realitě. Jeho práce je plná klidu, ticha, bídy, věcného zobrazení které kontrastuje s tzv. americkým snem. Na venkově fotografoval také portréty, architekturu i interiéry. V roce 1938 vydal knihu Americké fotografie.

Dorothea Langeová fotografovala v jihozápadních státech USA zchudlé farmáře a kočující nezaměstnané rodiny. Během té doby vzniká její nejslavnější fotografie Kočující matka, symbol bídy a deprese. Její fotografie jsou ostré, technický dokonalé, s humanistickým vyzněním. U fotografovaných se zajímala o jejich osudy a prostředí, do kterého přišli nebo žijí. Další FSA fotografové jsou Russel Lee, John Collier, John Vachon, Ben Shahn nebo Arthur Rothstein, Theodor Jung, Edwin Rosskam, Louise Rosskam, Ben Shahn, Sheldon Dick, Ann Rosener a jiní.

– *obr. 14*. Arthur Rothstein, *farmář se svými syny v písečné bouři v Cimarronském okrese, 1936*.

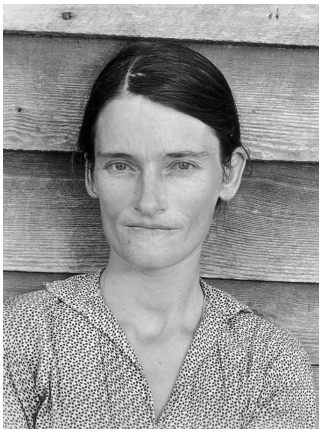

– *obr. 15*. Walker *Evans*, *Allie Mae Burroughs, symbol Velké hospodářské krize, 1936*.

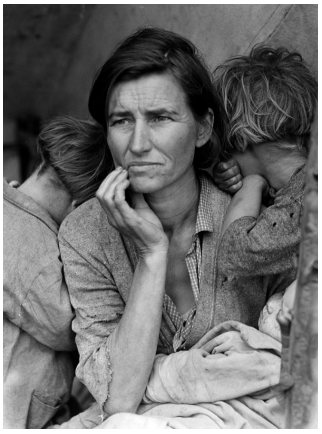

– *obr. 16*. Dorothea Lange, *Kočující matka, 1936*.

5. 3. Magnum

„Magnum je komunita založená na myšlence sdílet lidskou kvalitu, sledovat kuriozity, které se dějí ve světě a respektovat to, co se děje a toužit po vizuálním zachycení děje.“ [4]

Henri Cartier-Bresson, David Seymour, a George Rodger v čele Robertem Capou, váleční fotografové, kteří založili agenturu Magnum Photos v roce 1947, v reakci na druhou světovou válku. Magnum byl založen na myšlence, dát svým členům svobodu a nezávislost v práci. Jejím záměrem bylo publikovat rozsáhlé fotoreportáže, fotografické eseje bez cenzurovaných zásahů redakcí a snaha si vybudovat finanční nezávislost. Vytvářeli silně zainteresované, humanistické a výtvarně působivé reportáže z různých koutů světa. K významným foto esejím patří například Španělská vesnice Eugena Smithe pro časopis Life. Magnum po roky odolává trendům a senzacechtivosti. Archiv agentury obsahuje snímky zobrazující rodinný život, drogy, religionistiku, válku, chudobu, kriminalitu, hladomor, politiku a i celebrity. Podle vzoru této agentury, vznikají nové agentury zaměřené na dokumentární fotografii působící celosvětově. Magnum má své pobočky v Londýně, Paříži, New Yorku a Tokiu. S téměř padesátkou fotografů se snaží zaznamenat všechny aspekty lidského bytí.

– obr. 17. W. Eugene Smith, *Venkovský lekař, fotoesej na zakázku pro časopis LIFE, 1948*.

– obr. 18. W. Eugene Smith, *Venkovský lekař, fotoesej na zakázku pro časopis LIFE, 1948*.

– obr. 19. Josef Koudelka, *Invaze 68, Praha. 1968*.

– obr. 20. Josef Koudelka, *Invaze 68, Praha, 1968*.

---

[4] *zdroj ze dne 24. 5. 2017, citát Henriho Cartier-Bressona, https://cs.wikipedia.org/wiki/Mag-*

5.4. Lidská rodina – The Family of Man

„Chci věřit, že výstava bude dalším argumentem pro to, jak nutný je pro lidi mír“ [5]

„Lidé! Rozvrženi široko daleko. Zrození pro lopotu, boje, krev a sny. Zrozeni mezi milence, jedlíky, pijáky, dělníky, povaleče, zápasníky, hráče, gamblery. Jsou tady hutníci, hudebníci, horníci, stavbaři hutí a mrakodrapů, lovci, hostinští, majitelé půdy i bezzemci, milovaní i nemilovaní, krutí i citliví. Jedna velká rodina, která se tiskne ke kouli zvaná Země. Na světě je pouze jeden muž a jeho jméno zní Všichni muži. Na světě je pouze jedna žena a její jméno zní Všechny ženy. Na světě je pouze jedno dítě a jeho jméno zní Všechny děti. Svědectví fotoaparátu, monstrózní drama lidskosti, epický spletenec radosti, tajemství a posvátnosti – to vše je Lidská rodina.“ [6]

Výstava Lidská rodina byla poprvé představena veřejnosti roku 1955 v newyorském Muzeu moderního umění. Byla poválečnou vzpruhou, ve které byla viděna a formována naděje. Pro její úspěch, humanistické poselství byla s velkým ohlasem přivítána v různých zemích světa po dobu osmi let. Výstavu zhlédlo přes devět miliónů populace Země a prodalo se k ní na čtyři miliony katalogů. V Lucembursku, ve městečku Clervaux je její stálá instalace, kde ji můžeme dnes vidět. Tato výstava je hodnocena za jednu z nejvýznamnějších fotografických výstav vůbec. K této příležitosti se sešlo 503 fotografií, vybíralo se ze dvou miliónů snímků od různých fotografů, autorů z celého světa. Steichen pečlivě seřazoval snímky, držel se konceptu, že všichni lidé jsou pouze variací jednoho druhu tvořící společnou rodinu.

– obr. 21. katalog k výstavě, 1955.

– obr. 22. W. Eugene Smith, *Cesta do rajské zahrady, 1946.*

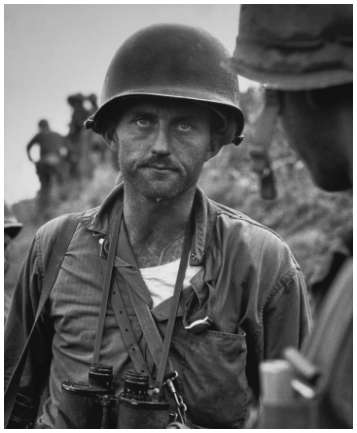

– obr. 23. David Douglas Duncan, *kapitán Ike Fenton, Korea, 1950.*

---

[5] *citace Edwarda Steichena, výňatek z textu, Daniela Mrázková, Příběh fotografie. Praha: Mladá fronta, 1986.*
[6] *prolog Carla Sandburga. výňatek z textu, Edward Steichen. The Family of Man. New York: Museum of Modern Art, 1955.*

Steichen instaloval fotografie podle různých událostí odehrávající se v lidském životě, jako prožívání lásky, zplození nového života, mateřství, dětství, dětské hry, těžká manuální práce, zábava, stáří, náboženské rituály, smrt a jiné. Celou koncepci dotvářejí citace různých textů, biblických veršů, národních přísloví, pořekadel, básní, ale je tam i krátký výňatek z Charty Organizace spojených národů. Celá koncepce výstavy měla za cíl předat návštěvníkům jedinou myšlenku a uvědomění se, není podstatné jaké rasy a národnosti jsme.

Všichni lidé prožívají tytéž momenty, všichni lidé jsou součástí jedné rodiny.

– obr. 24. Elliot Erwitt, *manželka s jejich nonorozenou dcerou, 1953*.

– obr. 25. Richard Harrington, *inuitská matka s dítětem, 1950*.

– obr. 26. Ezra Stoller, *instalace v New Yorku, 1955*.

– obr. 27. autor neuveden, instalace v Clervaux, 2014.

Lidská rodina je jednou z důležitých okamžiků humanistické fotografie, v níž Steichen vytvořil rozsáhlou zprávu o lidském druhu žijícím po celé zeměkouli. Chtěl tak ukázat sílu a schopnost, znovuzrození, vzchopení se člověka v propojení s planetou Země i po hrůzných událostech, které byly spáchány na nevinných lidech během války. Jeho výstava je osvětou pro celý svět, kde poukazuje na rovnost, toleranci, sdílení, mír, lásku a kvality každodenního života. Jak by vypadala novodobá Family of Man, byla by podobná, změnil se svět?

5. 5. Olivier Toscani, Unhate

Z těchto kontroverzních fotografií cítíme odstup až nenávist, která se transformuje do zmanipulované až šokující snesitelnosti. Kde se autor vyjadřuje svoji tvorbou k problému doby. Napadají mě dvě slova moc a business. Bez těchto velmocí by zřejmě neměly živnou půdu charitativní instituce, neziskové organizace, nadační fondy, spolky. Pokud se budou stále vytvářet spory, konflikty, budou i stále vznikat další neziskové humanitární organizace.

– *obr. 28*. Olivier Toscani, *reklamní kampaň Benettonu podporující nadaci Unhate,* 2011.

Toscaniho fotografie žily jepičím životem ve veřejném prostoru. Pro některé osoby, společnosti, národy se staly jeho módní kampaně, těžce stravitelnými, pobuřujícími, nemravnými, šokujícími a zakázanými. Avšak on sám tvrdí, že fotografie je jeho mediem, kde říká svůj názor a pravdu všem, ale problém je v nás, že my ho nechceme vidět a řešit. On je jen prostředník, který upozorňuje na tyto problémy svými fotografiemi.

„Nejsem fotograf, protože miluji fotografii. Je to postoj. Pro mě je fotografie jako pero pro spisovatele. Je to jen médium, které používám. Nemám žádná omezení v umění, ale to, co fotografuji je důležité, a samozřejmě způsob, jakým fotografuji je přidanou hodnotou. Pro mě je to příběh, který je uvnitř obrazu. Můj záměr není šokovat obrázky, jsou jen dokumentací skutečnosti, jen interpretuji tím, čím jsem šokován, ukazuji realitu, která nás obklopuje, podívám se na obrázek a vidím řešení problému“ [7]

---

[7] *výňatek autorova rozhovoru z módním časopisem Vogue, 2015, zdroj ze dne 01. 07. 2017, http://www.vogue.com/article/oliviero-toscani-united-colors-benetton*

6. Opakující se témata z dějin lidstva v dokumentární fotografii

Dějiny lidstva se stále opakují, je to koloběh událostí stále rotující, věčně doutnající ohniště, jen čekáme, kdy zase vzplane plamínek a ten se přemění v oheň a požár. Člověk si prošel mnoha zkušenostmi, historie se den ode dne připisuje nové události, některé se stále opakující. Nachází člověk nějaké řešení, či ponaučení.

6. 1. Téma hladomoru

Lidé masově umírají na podvýživu, na celkové vyčerpání organizmu s následkem i k vyšší náchylnosti k různým chorobám, nemocem, které mohou vést k vypuknutí a šíření epidemií, příčinou je dlouhodobé hladovění. Hladomor doprovází lidstvo po celou jeho existenci. Nevyskytuje se jen v zemích třetího světa. Vzpomeňme na 50. léta 19. století hladomor zasáhl Irsko, nebo na Ukrajinu na 30. léta 20. století. Každá země ve své historii zažila hladomor, ať hladomor vypukl z následku válek, politických postojů, či nepřízně počasí s následkem neúrodnosti plodin a jiných faktorů. Dnes máme 21. století, zdravotnictví, potravinářský a zemědělský průmysl je na úplně jiné úrovni, než byl před léty, avšak stále bojujeme s hladomorem, a potkáváme se s fotografiemi plnými hladomoru i dnes. Humanitární organizace pomáhají postiženým oblastem, jak se zásobováním potravin tak lékařskou péčí, která je nepostradatelná. Pokrok, věda a technika se neustále rapidně vyvíjí a mění, ale hladomor chutná a vypadá pořád stejně, když se podíváme na snímky hladomoru z různého období a různých lokalit.

Mezi jedny z prvních dochovaných snímků zachycující hladomor patří fotografie pořízené anglickým válečným fotografem Willoughbym Wallacem Hooperem, které pořídil v letech 1876 – 1879 v Indii. Když tyto fotografie porovnáme například s fotografiemi z Ruska 1921, nebo s fotografiemi z roku 1969 z Biafry, které nasnímal Donald McCullinn během občanské války v Nigérii a její dopad, či se snímkami Kevina Cartnera či Jamese Nachtweye, kteří roku 1993 dokumentovali hladomor v Jižním Súdánu v rehabilitačním výživovém centru OSN, nebo ještě s novodobějšími snímkami Francesca Zizoli z Etiopie pořízené v roce 2008 ve spolupráci s Lékaři bez hranic, anebo úplně čerstvými snímkami z Jemenu, které zveřejnila agentura Reuters, stěží bychom řekli, že mezi těmito fotografiemi uplynulo téměř sto padesát let a do dnes stále bojujeme s hladomorem.

– *obr. 29*. Willoughby Wallace Hooper, *hladomor v Indii 1876 – 1879*.

– *obr. 30*. Willoughby Wallace Hooper, *hladomor v Indii 1876 – 1879*.

– obr. 31. autor neuveden, Rusko, 1921.

– obr. 32. Donald McCullin *Biafra 1969.*

– obr. 33. Francesco Zizola, *Etiopie, 2008.*

– obr. 34. Kevin Carter, *Jižní Súdán, v blízkosti rehabilitačního tábora OSN, 1993.*

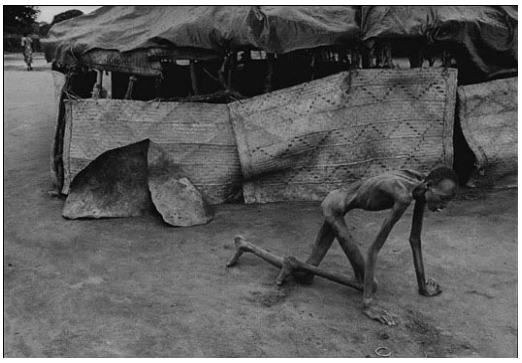

– obr. 35. James Nachtwey, *Jižní Súdán 1993.*

– obr. 36. autor neuveden, agentura Reuters, hladomor v Jemenu, květen, 2017.

6. 2. Téma epidemie

Téma Epidemie je často fotografováno, epidemie nevymizí, budou stále přítomny a jen čekají na svůj čas a příležitost, kdy budou moci rozkvést. Díky fotografiím pořízených během vypuknutých epidemií, se tak může formou osvěty a prevence předejít různým onemocněním, nemocem, které mohou mít za následek v přerostu do epidemie až pandemie. Z těchto událostí vznikají fotografické projekty, které mají vzdělávací, osvětovou hodnotu. Zveřejňují se v médiích a v různých zdravotnických, osvětových zpravodajství. Epidemie představuje větší nahromadění výskytů onemocnění v časových a místních souvislostech, kde je zapotřebí okamžitého podchycení, léčení, zamezení šíření a následného zničení epidemie. Při epidemiích mohou být velké ztráty na lidských životech. Humanitární organizace, především zdravotnické, jako je například Lékaři bez hranic, nebo Červený kříž jsou pravidelnými účastníky a bojovníky s těmito epidemiemi, kde pomáhají místním zdravotnickým zařízením. Fotografové a fotografické agentury spolupracují s humanitárními organizacemi, s místními zdravotnickými centry, kde dokumentují průběh zásahu, anebo fotografují i prevenci před případným vypuknutím epidemie, nebo znovu objevení se již opomenuté nemoci. Fotografie jsou plné boje o záchranu lidského života, smutku a beznaděje, utrpení, stejně jako fotografie hladomoru. Je obtížné se na ně dívat a zpracovat, avšak tyto fotografie jsou velice důležité, přinášejí pravdivá a krutá svědectví.

– *obr. 37*. Sebastiao Salgado, *očkování proti dětské obrně, Pákistán, 2001*.

– *obr. 38*. Gilles Peress, *Zaire, Goma 1994, hromadný hrob rwandských uprchlíků v táboru, oběti cholery.*

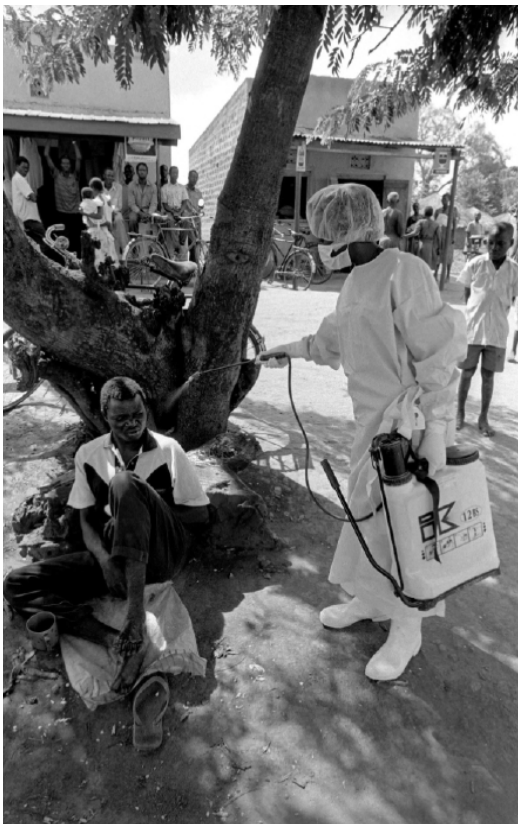

– *obr. 39*. Seamus Murphy, *vypuknutí Eboly, Severní Uganda, 2000*.

6. 3. Téma války, genocidy

Oběti válek a genocid, stavíme pomníky obětem války či padlým hrdinům, při výročí pokládáme věnce, zapalujeme svíčky, účastníme se ceremoniálů. Toto téma je jedno z témat, které nikdy neskončí a bude se pořád fotograficky zpracovávat. Fotoreportéři se nadále budou dobrovolně vystavovat i tomu nejvyššímu riziku, ztrátě vlastního života, podobně, jako humanitární pracovníci zasahující a pomáhající v krizových oblastech. Každá země si prošla svým konfliktem. Mír by měl ovládnout celou Zemi, zatím to tak není, stále se válčí a umírají nevinní lidé, jsme v 21. století a pořád máme potřebu měnit a přepisovat historii lidstva, nevládne svoboda a mír, vládnou jiní.

– obr. 40. autor neznámý, vojáci stojících nad arménskými oběťmi genocidy, Osmanská říše vyvraždila 1,5 milionu Arménů, datováno 1915.

– obr. 41. Robert Capa, *Vylodění u Normandie, Omaha beach, 1944*

– obr. 42. Nick Ut, *Dívka z Trang Bang, napedení Napalmem, Válka ve Vietnamu, 1972, fotografie dostala Pulitzerovu cenu 1973 a tím i skončila válka. Jedna z nejvýznamějších fotografií.* [8]

– obr. 43. James Nachtwey, *oběti genodicidy, během občanské války došlo k masovému vyhlazování a napadání i při katolických bohoslužbách, ve školách, Rwanda, 1994.*

---

[8] *zdroj ze dne 4. 7. 2017, https://cs.wikipedia.org/wiki/Nick_Ut, Katalog k výstavě: Kontroverze; Právní a etická historie fotografie; Fotografie se stala symbolem hrůz a neštěstí války, ve které trpí civilní obyvatelstvo a děti, a vyvolala hluboké procitnutí amerického veřejnoprávního mínění. Snímek také demonstruje význam válečných reportérů, kteří utvářejí vizuální paměť konfliktu.*

6. 4. Téma přírodní katastrofy

Katastrofa vychází z řeckého slova kata-strofé, zvrat, převrat, zničení je událost, která nastává v důsledku lidské nebo přírodní činnosti a ničivě postihuje přírodu nebo společnost. Jedná se o nečekanou událost velkého rozsahu, která negativním způsobem pozměňuje předchozí stav prostředí. Katastrofa je aktivním a stále živým tématem v dokumentární, žurnalistické, humanistické fotografii. Bez katastrof by snad nebyl život na Zemi. S vynálezem fotografie se dokumentuje vše co hýbe zeměkoulí, ať negativně, či pozitivně, převahu má však negativní zpráva událostí a momentů lidstva a Země, která se šíří různými médii.

Přírodní katastrofy se dějí svévolně, i když s technickými, vědeckými vymoženostmi, avšak ty někdy mohou selhat. Veřejnost může být upozorněna na přicházející pohromy, avšak někdy není dostatek času varovat obyvatele zasažené oblasti a účastníky pohromy. Humanitární organizace pravidelně poskytují okamžitou pomoc, hned reagují na podněty a ze svých krizových kont uvolňují finance, posléze se pořádají veřejné sbírky, ke kterým přispívá fotografie, jako obrazový materiál oné události.

– obr. 44. Jerrome Sessini, *Balakot, Pákistán, poskytnutí pomoci po zemětřesení, 2005*.

– obr. 45. Jan Šibík, *Haiti po zemětřesení, 2010*

– obr. 46. Paolo Pellegrin, *Indonesie, Sumatra po tsunami, 2005*.

– obr. 47. Jerrome Sessini, *Ukrajina, Torez, ukrajinští hasiči, letecká katastrofa, 2014*.

7. Využití fotografie v humanitárních institucích

Humanitární neziskové organizace, nadační fondy, spolky, dobrovolná sdružení pořizují, shromažďují fotografie, jež mají širokého využití a uplatnění. Mohou být pořizovány profesionálními fotografy, pracovníky jednotlivých organizací, nebo osobami, kteří se v organizaci ocitnuli jako svědkové události, konfliktů, katastrof a jiných životních situací, či jsou pacienty, přeživšími, poškozenými. Musí být zachována etika a respektovat tak vnitřní řád humanitárních organizací, nesmí být v rozporu s ideou, vizí, posláním. Předejít tak ohrožení působnosti organizace v dané lokalitě, nebo narušovat soukromí a bezpečnost jakýchkoliv osob, uvnitř v sektoru, předejít následné a možné agresi vyvolávající další konflikty, krveprolití, ztráty či ohrožení na životech. Pokud organizace spolupracuje s profesionálními fotografy či fotografickými agenturami sama si řekne jaké snímky potřebuje.

S bídou, utrpením, hladem, válečnými konflikty, přírodní katastrofami, smrtí, nemocemi přicházejí vizuálně silné obrazy reality, scény plné fotogeničnosti, dynamiky, dramatu. Co cítíme, když vidíme tyto obrazy života, plné smrti nevinných lidí, dětí, bytostí. Vyvolávají v nás tyto fotografie nějaké emoce a reakce. Co se v nás rozeznívá, koluje, jak na nás zapůsobí syrové obnažené fotografie.

– obr. 48. Alain Keler, *uprchlický tábor rómské populace, byli obviněni s kolaborace ze Srby, většina vesnic byla vypálena, Kosovo, 1999.*

– obr. 49. Alain Keler, *Makedonie 1999, albánští uprchlíci čekající na letadla do Německa.*

– obr. 50. Ameer Alhalb, *Aleppo, Sýrie, 2016.* [9]

– obr. 51. Ameer Alhalb, *Aleppo, Sýrie, 2016.*

---

[9] *White Helmets, Bílé přilby – dobrovolníci civilní obrany evakuují zraněné děti, často i mrtvé v okrese Maadi ve východním Aleppo, válečné konflikty v Sýrii začaly v roce 2012.*

Splňují tyto fotografie v charitativních institucích funkci dokumentující, investigativní, osvětovou a učí společnost těmito obrazy i předcházet krizím a událostem? Píší tyto záběry dějiny lidstva, světa, nebo se snaží jen pohrozit. Poučí se společnost z těchto obrazů reality, nebo je jen přehlédneme, případně je raději nechceme vůbec potkat a vidět. Jakou mají pro nás hodnotu. Umíme přijmout tento druh fotografie, zprávu, informaci, kterou nám předávají váleční fotografové. Kdo na tyto zprávy zareaguje jako první. Jsou to humanitární organizace, jednající okamžitě a poskytující svoji pomoc, a finanční podporu. Ovšem bez financí, by nemohli realizovat okamžitou pomoc. Tyto snímky jsou pro ně důkazním materiálem, s užitím těchto fotografií pořádají veřejné sbírky na pomoc postiženým lokalitám. Přichází prostor k uvědomění si důležitosti těchto organizací a důležitost sbírek.

– *obr. 52*. Stanislav Krupař, *Boj o Sitru, Libye 2016*.

– *obr. 53*. Stanislav Krupař, *Roszke, Mad'arsko, uprchlická krize v Evropě, 2015*.

Humanitární organizace na svých webových stránkách, sociálních sítích, portálech, publikacích, časopisech, kalendářích, výstavách upřednostňují a raději zveřejňují a sdílejí pozitivní fotografie, ve kterých je sdělena a viděna snaha, naděje, výsledek, cíl, úspěch z odvedené práce organizace. Pro neziskové organizace jsou tyto fotografie inspirativní a motivující k další činnosti a v nemalé míře zabezpečují další fungování organizace. Těmito fotografiemi si budují důvěru ve společnosti, ve vládních a i jiných příspěvkových organizacích, u donorů, kteří je finančně podporují.

– *obr. 54*. Iva Zímová, *SOS Morava a Slezsko, záplavy 1997, humanitární pomoc a sbírka ČvT z grantů a příspěvků se vybralo 22 mil. korun*.

– *obr. 55*. Iva Zímová, *SOS Pákistán, záplavy 2010, humanitární pomoc ČvT.*

7. 1. Fotografie jako prostředek komunikace v charitativních institucích

Fotografie je účelný komunikátor, oslovuje širokou veřejnost, je to ověřený, spolehlivý zdroj informací, pokud se budeme držet etiky a budeme vycházet z faktu, že obrazy nebyly nijak zmanipulovány a přetvořeny v něčí prospěch a zachovaly si svoji objektivitu, nenarušenost a čistotu. Fotografie je tak věrohodné médium a pokud je doložena, podložena textem, stává se faktem. Humanitární organizace je používají jako informační, sdělovací a důkazní materiály pro svoji vnitřní i vnější potřebu. Fotografie se používá jak při komunikaci s veřejnosti tak i při komunikaci s úřady, vládami, donory a jinými skupinami či institucemi. Fotografie jsou plné poselství, zpráv a důkazů.

7. 1. 1. Tištěná média

Fotografie nejsou jen využívány samostatně, mají své uplatnění v tiskovinách, časopisech, oběžnících, v různých propagačních, osvětových materiálech, výročních zprávách, informačních letácích, publikacích a knihách, kde jsou doprovázeny textem. Fotografie s humanitární tématikou jsou též publikovány v tištěných médiích, v denících, týdenících a časopisech. Dnes, díky pokročilé vědě a technice, všudepřítomnosti fotoaparátu různých kvalit, v různých zařízeních, jako v mobilních telefonech, tabletech je profesionální fotograf zcela vytlačen z trhu práce. Pro redakce je výhodnější koupit snímek od nezávislého fotografa působícího v dané lokalitě a hned mít obrazový materiál k použití, bez nějaké časové prodlevy nebo snímek koupit z fotobanky různých fotografických agentur, něž tam posílat svého fotografa. Další trendem dnešní doby je, že jeden člověk pokryje více oborů, profesí, v žurnalistice, fotoreportérství to platí též a tím se i snižují náklady zpravodajských center, redakcí, organizací, spolků a jiných pracovišť a i díky ubývajících tištěných zpravodajství, deníků a časopisů, přispívá k tomu, že foto-žurnalistická profese zanikne.

– obr. 56. *ukázka publikací, propagačních, osvětových materiálů, výročních zpráv, kalendářů Jindřicha Štreita, kde jeho fotografie našly dalšího využití nebo pro jaký účel byly pořízené.*

– *obr. 57. tištěné časopisy a informační letáky Člověka v tísni, kde je využívána fotografie jako zdroj informace a i důkazu o jejich činnosti na zahraničních misích.*

7. 1. 2. Elektronická média

Doba digitalizace, 21. století, vše se digitalizuje, vše se stává fiktivní, nehmatatelné a tím se snižuje i odpad, životní prostředí je méně zatěžováno. Dnes, téměř všichni máme přístup k internetu, jsou místa, kde internet je poskytován zdarma. Každý z nás si vypěstoval jistou internetovou závislost a ve spojení s mobilními telefony je to posedlost. Je rychlý a pohodlný zdroj informací a komunikace. Humanitární organizace internet aktivně využívají v jejich prospěch. Dochází k internetovému bankovnictví, přímému dárcovství, přímé komunikaci, je to jednoduché, pohodlné, nemusí se pořádat veřejné sbírky na ulicích, dnes můžeme zařídit díky internetu veškeré transakce z našich domovů 24 hodin denně. Internet je společník. Humanitární organizace také využívají tento servis ke komunikaci s veřejností. Každá organizace má svoji webovou stránku. Na webových stránkách se prezentují fotografiemi z různých misí a zásahů, mají vytvořené své digitální archivy nebo galerie z obrazovým materiálem a čím dál častěji využívají i videozáznamů, živých streamů, dokumentárních filmů, které nabízí ke vzhlédnutí. Skoro každá nezisková organizace, nadace, sdružení má svůj účet na sociálních sítích, jako je facebook, twitter, instagram či flickr, které často aktualizuje novými příspěvky téměř denně. Je tak ve stálém kontaktu s veřejností a šíří informace, zprávy a postřehy. Internet je propojená síť plná dat a společnost nezávisle na sobě ji propojuje, vytváří se tak masová komunikace.

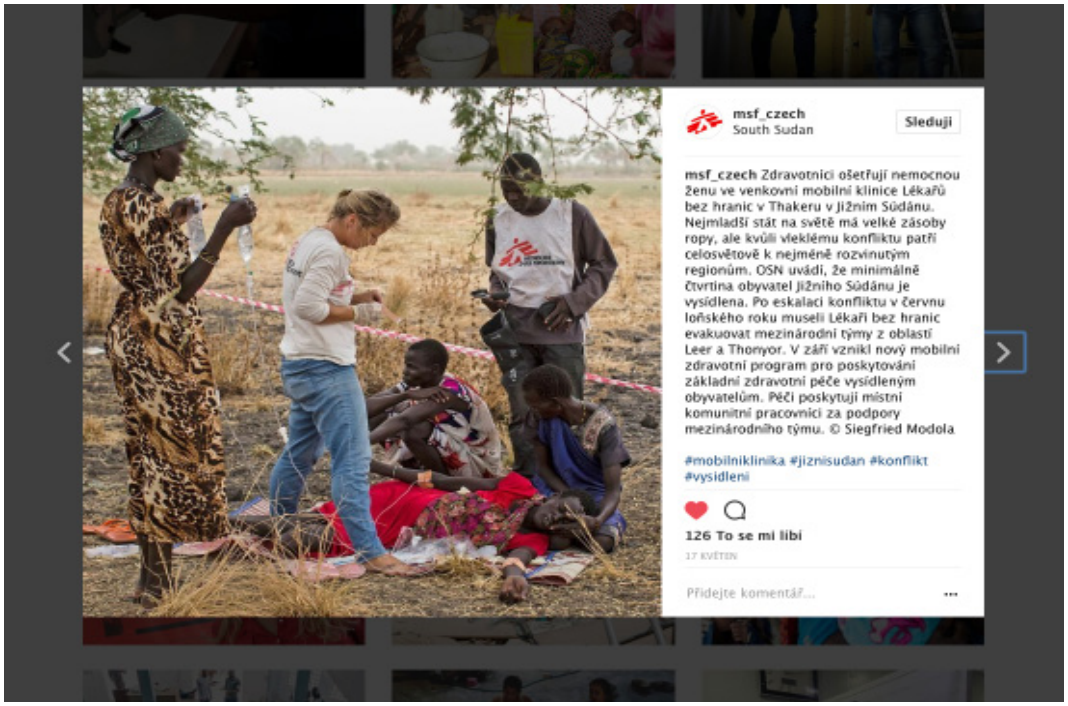

– *obr. 58*. Siegfried Modola, *snímek z obrazovky, publikovaný na instagramu Lékařů bez hranic České republiky, msf_czech – Zdravotníci ošetřují nemocnou ženu ve venkovní mobilní klinice Lékařů bez hranic v Thakeru v Jižním Súdánu. Nejmladší stát na světě má velké zásoby ropy, ale kvůli vleklému konfliktu patří celosvětově k nejméně rozvinutým regionům. OSN uvádí, že minimálně čtvrtina obyvatel Jižního Súdánu je vysídlena. Po eskalaci konfliktu v červnu loňského roku museli Lékaři bez hranic evakuovat mezinárodní týmy z oblastí Leer a Thonyor. V září vznikl nový mobilní zdravotní program pro poskytování základní zdravotní péče vysídleným obyvatelům. Péči poskytují místní komunitní pracovníci za podpory mezinárodního týmu.*

7. 2. Fotografie a filmová tvorba

Vedle statických obrazů vznikají i pohyblivé živé obrazy, filmy. Mohou to být dokumentární filmy anebo reklamní, osvětové, náborové spoty, které organizace využívá a prezentuje na svých portálech. Cílem dokumentárního filmu, spotu je vtáhnout diváka do děje, do situace do problému, je mu dopřán prostor v tomto sdělení a je jen na něm, jak k této nabídce přistoupí zda aktivně či pasivně. V komparaci s fotografií, divák věnuje více osobního času a porozumění živému filmu, spotu než fotografii. Fotografie je rychle čtivé médium, stačí nám pár vteřin vnímání a již se mám formuje vlastní úsudek, ve filmu je to jiné. Film, dokumentární film, jakýkoliv živý záběr, vstup, reklamní spot musí mít svoji kvalitu. Prvotním záměrem je upoutat a udržet si diváka po celou jeho vysílací dobu.

Fotografie má však své prvenství v tištěné podobě, setkáváme se s ní v denících, časopisech, publikacích, knihách stává se hmotným artefaktem. Film si musíme přehrát, a pak nám může doznívat v mysli, uchováme si jen některé momenty. Fotografie je hmotná. Můžeme se jí hojně obklopovat zaplňovat knihovny, rodinná alba, není třeba žádných technických vymožeností. Tyto dvě média se vzájemně doplňují a i inspirují. Fotografie doprovází film a naopak.

Dokumentární filmy patří mezi oblíbené materiály masově šířené. Vznikají festivaly dokumentárních filmů, i tyto filmy dostávají různá ocenění a grandy. Dokumentární film expanduje do všech částí světa, má vzdělávací a osvětovou myšlenku. Probouzí v nás humánnost a kritiku. Střetávají se názory.

7. 2. 1. Festival Jeden svět

Festival dokumentárních filmů o lidských právech, je projektem neziskové organizace Člověka v tísni od roku 1999, založil ho Karel Strachota, který tento

– *obr. 59*. Lukáš Bíba, *fotoreport Jeden svět*.

– *obr. 60*. Jiří Bartoš, *fotoreport Jeden svět*.

– obr. 59. Lukáš Bíba, *Ministr kultury Daniel Herman (vlevo) předává Cenu poroty mezinárodní soutěže režisérovi Zaradashtovi M. Ahmedovi a producentce Mette Cheng Munthe Kaas za film Není úniku, Praha 2017.*
– obr. 60. Jiří Bartoš, *Nezávislá novinářka Markéta Kutilová (vlevo) a lékařka česko-syrského původu Samira Sibai a Tomáš Kocián z Člověka v tísni (vlevo) na panelové debatě na téma Sýrie – co ještě zbylo, po filmu Ztraceni v Libanonu. Fotografie projektovaná na plátně Iva Zímová.*

projekt pak rozšířil o pod projekt s názvem Jeden svět na školách. Každoročně přináší společnosti kvalitní materiál celosvětové dokumentární tvorby, zabývající se různými sociálními tématy. Festival představuje několik kategorií, jsou udělovány ceny. Promítání probíhá celorepublikově, pořádají se doprovodné akce, výstavy, diskuze, besedy a některé filmy po festivalu putují do Bruselu, kde jsou představovány politikům a úředníkům.

Člověk v tísni každoročně na zahájení festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, uděluje cenu Homo Homini osobnostem, které se významně zasloužily o prosazování lidských práv, demokracie a nenásilného řešení politických konfliktů. Po skončení festivalu jsou filmy dostupné veřejnosti na internetu na domovských webových stránkách Jeden svět. Po registraci je možnost stáhnutí filmu bez poplatku, filmy mohou být promítány na veřejných místech, bez nároku vstupného.

7. 2. 2. Černá srdce

Příběhy čtyř romských rodin zachytila režisérská dvojice Monika a Břetislav Rychlíkovi. Život v osadě na Slovensku, na maďarském venkově či ve městech České republiky a Polska je různý, přesto ho spojuje několik důležitých charakteristik. Tradice, rodinná soudržnost a víra v boha jsou pro všechny stejně nezbytné jako láska k hudbě a k dětem. Dokument přibližuje romskou kulturu, tradice i mentalitu etnika, jež si zakládá na své historii a které trochu s obavami hledí do budoucnosti, v níž by splývání kultur mohlo ohrozit jeho autenticitu. Černá srdce v sobě skrývají nejen současníky, ale také předky, kteří během druhé světové války zahynuli v koncentračních táborech, jak uvádí Jeden svět. Film doplňují černobílé fotografie Jindřicha Štreita a tragicky zesnulé Marie Zachovalové, které byly vystaveny v rámci doprovodných akcí Jednoho světa.

– obr. 61. Jindřich Štreit, Česká republika, fotografie vznikaly i během natáčení, 2008.

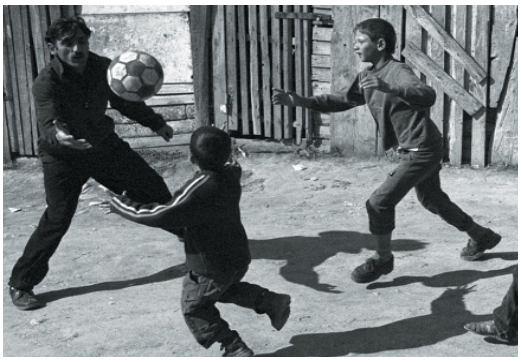

– obr. 62. Marie Zachalová, Maďarsko, fotografie vznikaly i během natáčení, 2008.

7. 2. 3. Nezlomené

Dokumentární film Jarmily Štukové, Olgy Šilhové, Markéty Kutilové, Lenky Klicperové. Film vznikl za podpory České rozvojové agentury. Tři ženy, tři hrdinky, tři příběhy. Žijí v odlišných zemích, kulturách, mají jiné vzdělání i osudy.

Přesto jsou si podobné. Ritu je mladá žena z Indie, která byla napadena kyselinou. Fomuso ze západoafrického Kamerunu, bojuje proti staré tradici žehlení prsou. Oryakhil se narodila v Afghánistánu. Číst a psát umí jen malé žen a jsou jim upírána základní lidská práva. Oryakhil vystudovala medicínu a praxi provozovala potají i za Tálibánu. Oryakhil, Ritu i Fomuso dokázaly vzdorovat osudu a pomáhají nejen sobě, ale i ostatním. [10] Nezlomené je projekt Femisphery, před tímto dokumentárním filmem, vznikly fotografické eseje, které pak inspirovaly autorky k natočení filmových sekvencí a i k rozšíření fotografického souboru.

– obr. 63. Femisphera, *Nezlomené, Oryakhil, Pákistán, 2007*.

– obr. 64. Femisphera, *Nezlomené, Rita, Indie, 2007*

7. 2. 4. Born into Brothels

Britská fotoreportérka Zana Brisky vytvořila spolu s dětmi vyrůstajících v nevěstincích v Red Light District v Kalkatě projekt o dětství prožité v tomto prostředí. Děti dostali fotoaparáty a začali snímat a tím i vnímat život kolem sebe. Ve spolupráci s Rossem Kaufmannem vznikl film. Brisky založila vlastní neziskovou organizaci Kids with Camera, podporující děti bez vzdělání a žijících ve špatných životních podmínkách, její prvotním cílem, je pomoct dětem, dát jim naději na lepší budoucnost a to díky hlavně vzdělání. Film získal cenu Oscara za nejlepší dokumentární film roku 2005.

– obr. 65., 66. autor neuveden, *Sonogachi, Kalkata, 2005. Snímky z projektu Born into brothels, v dokumentu jsou použity fotografie dětí, prolíná se živá scéna se statickou, fotografie byly vydány knižně a samozřejmě jejich fotografie byly vystavovány. Výtěžek, zisk přispěl dětem ke zlepšení jejich životních podmínek.*

———

[10] *zdroj ze dne 6. 7. 2017, http://femisphera.com,*

7. 3. Aukce fotografií

Aukce fotografií, je dalším způsobem, jak je možno využít toto médium ve prospěch charitativních institucí. Výtěžek z aukce je věnován nadaci, organizaci, jednotlivci pro kterou, kterého je aukce organizována.

Nadace Leontinka pořádá svoji aukci každoročně. Fotografové jsou oslovováni nebo sami darují fotografie spolu s podepsanou darovací smlouvou. Fotografie pak putují do dražby a k novým majitelům, sběratelům či mecenášům. Organizace vydá aukční katalog v tiskové a i v digitální podobě, uveřejní jej na webových stránky s dostatečným předstihem. V katalogu jsou uvedeny veškeré informace a dražitelé má možnost vidět fotografie před dražbou. V katalogu nesmí chybět vyvolávací cena a odhadní cena, vyvolávací bývá z pravidla nižší, tu si určuje sám dárce, někdy se stane, že fotografie zůstane nevydražena. Putuje do další aukce.

– *obr.* 67., 68., 69. Lenka Sedláčková, z aukce pro *Leontinku, 2017.*

– *obr.* 70. Karel Cudlín, *Praha 2002, Václav Havel a Dalajláma.* [11]

Zda aukce fotografií jsou ziskové, se dočteme až ve výročních zprávách, někdy se aukce podaří, někdy méně. Aukce mají svůj smysl, oblíbenost a i svůj život. Dárci by neměli opomíjet účel dražby a proto by měli citlivě vybírat vhodné snímky, pozitivně laděné, takové snímky, které zaručí kladná čísla.

---

[11] *„Děkujeme všem fotografům, dražitelům, dobrovolníkům a všem našim příznivcům, kteří napomohli realizaci 10. benefiční aukce fotografií. Tato aukce přinesla na pomoc zrakově postiženým více než 400.000 Kč. Za nejvyšší částku byl vydražen kalendář Pirrelli z roku 2004 a z fotografií za nejvyšší částku byla vydražena fotografie Karla Cudlína Václav Havel s dalajlámou. Děkujeme všem!“ – zdroj ze dnes 5. 5. 2017, http://www.nadaceleontinka.cz/benefice/10-beneficni-aukce-fotografii-a-kalendare-pirelli-2014/*

7. 4. Fotografie komerčně orientované

V této tvorbě dominuje inscenovaná, po většinou ateliérová, výtvarně esteticky lichotivá, působivá až podmanivá, avšak výpovědní fotografie. Jejím hlavním záměrem je oslovit co největší veřejnost a prodat se, dosáhnout nejvyššího zisku. Nejpopulárnějšími produkty s využitím této fotografie jsou kalendáře, diáře i jednotlivé fotografie, které slouží k výstavním a prezentačním účelům.

Organizace, nadace, spolky často oslovují a fotí významné osobnosti profesionálními, většinou módními, reklamními fotografy, kteří výtvarně, originálně a zodpovědně zpracovávají zadaná témata a i koncept organizace. Jejím hlavním úkolem je vytvořit osobité silné dílo, které osloví potenciální kupce a možná i budoucí pravidelné dárce. Tyto kalendáře jsou efektivní, oblíbené, mají širšího využití, pořádají se křty, benefiční večery. Organizace se tak prezentuje, ukazuje kde a komu pomáhá, kdo je podporuje, kdo je patronem, na co se zaměřují, v co věří, na co potřebují finanční prostředky a kam je investují. Fotografie z těchto kalendářů cestují po výstavách a někdy se i kalendáře objeví v dražbách na charitu.

– obr. 71., 72., 73., 74., 75., 76. Lucie Robinson, *Kalendář Debra 2013, Karel Schwarzenberg, Aňa Geislerova, Jiří Bartoška, Tomáš Klus, Aneta Langerová, Petr Zuska v doprovodu tanečníků baletu Národního Divadla, fotografie jsou součástí i putovních výstav po České Republice.*

Kalendáře pro nadaci Debra jsou pravidelně oceňovány v polygrafických a fotografických soutěžích, což je velmi motivující a tím si udržují vysoký standard již několik let. Letošní kalendář Debra nafotila Bet Orten, která patří mezi uznávané módní fotografky, předchozí ročníky úspěšně fotila Lucie Robinson a Robert Vano. Tyto kalendáře, produkty jsou pak možné zakoupit přímo v organizacích, přes internet v jejich e-shopech, či v kamenných obchodech. To záleží na organizaci, jak má vytvořené sítě, kde všude se prezentuje.

7. 4. Obrazový materiál pořízený humanitárními pracovníky

Pracovníci organizací se stávají přímými aktéry dění, oni jsou ti, kteří věrohodně mohou zachytit, zmapovat celý průběh poskytované humanitární pomoci. Zachycují opravdovost reality, syrovost během humanitárních misí, pokud jim to čas, příležitost a i technika dovolí, i bez fotografické průpravy s improvizací a nahodilou intuicí mohou vzniknout silné fotografie, které budou v souladu s vnitřním řádem organizace. Humanitární pracovník, dobrovolník má schopnosti být blíže tématu a vidět do problému a tak ho i zaznamenat a i zachytit naději. Profesionální fotograf je časově a i prostorově znevýhodněn, ale díky jeho zkušennostem, dokáže vytvořit hlasité fotografie, avšak pro neziskové organizace se snižují náklady a i starosti, když někdo z pracovníků vezme na sebe roli fotografa, je to běžné a pochopitelné.

Využití těchto fotografií je úplně stejné, jako u využití fotografií nasnímané profesionálními fotografy. Na webových stránkách, sociálních sítích vidíme, jak se obrazový materiál organicky namíchává a někdy se neuvádí autorství snímků. Očividně nejdůležitější je sama zpráva, informace, svědectví, poselství.

– *obr.* 77. Petr Štefan, *pracovník ČvT, srbsko – chorvatská hranice, 2015.*

„Afghánku Wahídu jsem potkal s jejím manželem Atikulou a třemi spícími dětmi Saralou, Narses a Saídem Abbásem uprostřed mrazivé noci na srbské-chorvatské hranici. Měli za sebou dlouhou cestu z afghánské provincie Lógar a v péči českých dobrovolníků čekali hodiny na příjezd chorvatských autobusů. „Jen kolem naší vesnice se pohybuje 600 radikálů, často se bojuje a zabíjí. Proto jsme utekli," líčil Atikula. Před sebou měli jediný cíl - Německo a život v bezpečí." [12]

---

[12] *zdroj ze dne 4. 7. 2017, https://www.facebook.com/petr.stefan.*

7. 5. Další příležitosti a způsoby fundraisingu s účastí fotografie

Různé organizace, nadace, spolky, televize, média, sdružení, jednotlivci pořádají benefiční koncerty, divadelní představení, živé přenosy, sbírky, dražby, golfové turnaje, bežecké maratony, sportovní odpoledne, exhibice, výlety a jiné zážitkové akce k získání finančních darů pro jednotlivé charitativní účely. Průběh akcí je samozřejmě fotografován, je zveřejňován v médiích tištěných i elektronických, na webových stránkách, plní fotogalerie a archivy humanitárních institucích a v neposlední řadě se snímky sdílejí na sociálních sítích. Fotografie je osvědčený komunikátor. Slouží jako dokumentační, informační materiál. Vzniká profesionály i amatéry. Důležité je, že fotografie existují. Mají svoji hodnotu.

– obr. 77. autor neuveden, patronka nadace Světlušky Aneta Langerová s Nelinkou Frankovou, benefiční koncert Světlo pro Světlušku, 2012.

– obr. 78. autor neuveden, Tříkrálová sbírka na náměstí v Litoměřicích, 2017.

Během koncertů a živého vysílání jsou velice efektivní dárcovské SMS, neboli DMS, které se zasílají formou zpráv přes mobilní operátory. Tato forma příspěvku je jednoduchá, nenáročná a rychlá. Je několik způsobů, jak přispět neziskovým organizacím a záleží jen na nás, pro jakou formu se rozhodneme a pro jakou organizaci, v dnešní digitální době je to jednoduché, můžeme si ověřit organizace, jak zacházejí s financemi, kam a jak je rozdělují, díky výročním zprávám, můžeme se rozhodnout, zda naše příspěvky chceme věnovat do České republiky, nebo zda podpoříme zahraniční projekty, k tomu nám přispívá obrazová dokumentace. Člověk v tísni inspiruje veřejnost daruj skutečný dárek, zaplatíte za dárek a přijde vám certifikát s fotografií a ten můžete věnovat vy sami, jako dárek.

– obr. 79. autor neuveden, Běž pro dobrou věc, Runczech maraton, Praha, 2017.

– obr. 80. certifikát ČvT, skutečný dárek.

8. Výběr fotografických projektů zaměřené na charitu v 21. století

8. 1. Alena Dvořáková, Viktor Fisher – PROPOJENÍ OBRAZEM

Velký zájmem o humanistickou fotografii Dvořákovou a Fishera nasměroval k sestavení výstavy pod názvem Propojení obrazem. Výstavu tvoří 150 černobílých a barevných fotografií humanitárně orientovaných od různých českých autorů pořízených v letech 1990 – 2000. Fotografie byly nasnímané jak v České republice tak i při různých zahraničních výjezdech, misích, humanitárních akcích. Spojovala je jedna myšlenka a stejný cíl. Účel, proč tyto fotografie vznikly je jednoduchá. Tyto fotografie jsou určeny pomáhat v konkrétní situaci, díky své síle sdělení. Řada fotografií nebyla nikdy publikována, avšak splnily své poslání při získávání různých finančních prostředků či dárcovských příspěvků. Jiné naopak hrály významnou roli při veřejných sbírkách, nebo našly své místo při publikování v médiích, které formovalo veřejné mínění.

Obsáhlost tématu, nutilo kurátory vybrat jen okruh fotografií, které nesou sebou myšlenku a poslání humanistické fotografie a fotografie byly využity pro charitativní účely. Veřejnosti tak byly představeny různá sociální témata a problémy doby, která se odehrála v posledním desetiletí. Autoři své fotografie zapůjčili na dva roky, výstava tak mohla putovat po České republice. Každý soubor byl prezentován pěti až deseti fotografiemi.

„Fotografie je pro nás často víc než slovo. Je prostředkem vysvětlování a komunikace s lidmi. Představuje způsob svědectví o tom, co se v určité zemi odehrává. Protože my tamější situaci známe, jezdíme tam, ale přiblížit ji člověku, který žije v teple a klidu středoevropského velkoměsta, na to slova nestačí, k tomu je potřeba fotografie nebo film. V tomhle smyslu je to obrovská pomoc.“ [13]

– obr. 81. Jana Šibík, *válka v Kosovu, 1999, uprchlické tábory v Makedonii a Albánii.*

– obr. 82. Jana Šibík, *válka v Kosovu, 1999. uprchlické tábory v Makedonii a Albánii.*

[13] *zdroj ze dne 9. 7. 2017, slova Šimona Pánka, ředitele Člověka v tísni http://web.quick.cz/propojeniobrazem/main.htm*

Propojením obrazem se účastnili: Roman Sejkot s příběhem plavce Bronislava Zemeka s Downovým syndromem; Václav Podestát představil Příběh Luboše N.; Jidřich Štreit a jeho Cesta ke svobodě; Dana Kyndrová s Per Musicam Aequo; Pavel Dias prezentuje soubory Planeta malého prince a Poselství malého prince; Daniela Horníčková s fotografiemi nasnímanými nevidomými dětmi Nespatřené; HEY se souborem Můj svět; Tomáš Novák a jeho fotografický cyklus o mladých lidech, kteří se učí různým řemeslům na Středním odborném učilišti pro zrakově postiženou mládež Aloyse Klara v Praze; Jan Mihaliček, Tomáš Novák, Jan Šilpoch Morava 97 - Help, fotografie ze záplav; Jan Šibík a SOS Kosovo; Nadace Člověk v tísni a Kuba; Lubomír Kotek, humanitární projekty SOS Sarajevo, Mostar, Arménie; Vojtěch Jiří Vlk s humanitárními projekty pro Charitu České republiky; Rostislav Kubačák a Dětský domov Vilšany; Jan Voběrek a Prožívat několik životů, Návrat z dětského domova; Iva Zímová a Uprchlický tábor Ingušsko; Liba Taylor a její humanitární projekty; Antonín Kratochvíl a Monglosko 1994/1996; v neposlední řadě Alena Dvořáková, Viktor Fischer a Misie.

– obr. 83. Roman Sejkot, *O sportovci, Bronislav Zemek, 1994*.

– obr. 84. Jindřich Štreit, *Cesta ke svobodě, projekt vznikal v letech 1996 – 1999*.

– obr. 85. Alena Dvořáková, *Viktor Fisher, Misie Kazachstán, 90. léta 20. století*.

– obr. 86. Alena Dvořáková, *Viktor Fisher, Misie Chile, 90. léta 20. století*.

Výstava Propojením obrazem patří mezi významné české výstavy, kde je prezentována práce českých fotografů, kteří pracují v humanitární sféře, výstava byla sestavena z fotografií, které byly využity k charitativních účelům, zaměřené k získání finanční podpory, anebo se na problémy upozornilo díky fotografickému projektu, či fotografie přinesly pravdivá svědectví z různých končin světa o lidské práci, existenci, působnosti.

8. 2. Dana Kyndrová – PER MUSICAM AEQUO

Per Musicam Aequo, neboli hudbou se vyrovnávám, tento projekt vznikl při Konzervatoři a ladičské škole Jana Deyla a ve Škole Jaroslava Ježka pro nevidomé a zrakově postižené v Praze. Kde se zaměřila se na život dětí a mladých lidí, které se vzdělávají a připravují na profesi hudebníků, učitelů hudby a ladičů klavírů. Téma nevidomých hudebníků ji velice oslovilo, když viděla jejich sílu, optimismus a snahu postižených dětí a i jejich pedagogů, což bylo inspirativní. Rozhodla se jim fotografickou cestou pomoci. Impulzem byl i nekvalitní propagační materiál školy.

Kyndrová vysvětlila možnosti, záměr, svoje myšlenky představitelům vedení školy a nadaci Per musicam aequo. [14] Využití fotografického obrazu a důležitost kvalitního zpracování propagačního materiálu v rámci představování školy i získávání sponzorů pro její činnost. Navrhla jim vydání obrazové knihy s tím, že sama zajistí veškeré potřebné náklady. Tak žádala na různých místech o granty a vyhledávala sponzory, kteří by ji pomohli realizovat tuto vizi. Pochopení našla u Magistrátu hlavního města Prahy, kteří poskytli grant, a díky i několika dalším sponzorům mohla uskutečnit vydání knihy. Knihu vydala nadace Per Musicam Aequo v roce 1999. Publikace obsahuje 40 černobílých fotografií, které jsou doplněny textem. Je neprodejná, slouží k propagaci školy a k získávání sponzorů na její aktivity.

– *obr. 87*. Dana Kyndrová, *Per Musicam Aequo*.

– *obr. 88*. Dana Kyndrová, *Per Musicam Aequo*

"Cítila jsem vnitřní potřebu pomoci. Uvědomila jsem si, že mohu díky své vizuální schopnosti pomoci lidem, kteří ji nemají, aby se vylepšila alespoň jejich situace. Byla to obrovská zkušenost." [15]

Její snaha a fotografie dostaly svého uznání, za tento soubor získala několik národních ocenění, soubor se stal součástí putovní výstavy Propojení obrazem – česká humanitární fotografie 1990 – 2000, kterou připravili Alena Dvořáková a Viktor Fisher.

---

[14] *Per Musicam Aequo - Nadace k podpoře hudebního vzdělávání zrakově postižených.*
[15] *citace Dany Kyndrové, zdroj ze dne 25. 6. 2017, http://web.quick.cz/propojeniobrazem/kyndrova.htm*

8. 3. Antonín Kratochvíl – MERCY – BEZE SLOV

„Rukopis je něco, co nevkládáte jen do fotografií, do psaní, do malování nebo do jiného druhu tvorby. Rukopis prostupuje i dalšíma věcmi, který v životě děláte, vyjadřuje vaši celkovou expresi.“ [16]

– *obr. 89*. Kratochvíl Antonín, *Zaire, 1994, sirotci hutů*.

MERCY – BEZE SLOV

V roce 2000 Veletržní palác prezentoval práci Antonína Kratochvíla, kde představil okolo svých osmdesáti fotografií, přinášející svědectví, které si nepřejeme zažít ani ve svých snech, jako je bezpráví, krutost a beznaděj člověka, kde lidé trpí, hladoví, umírají, nebo přežívají v hrůzných podmínkách, kde lidský život nemá žádnou hodnotu, kde lidská důstojnost neexistuje. Svědectví krajů, kde je páchána genocida, kde malé děti nepoznají nic jiného než hlad, slzy, nemoc a smrt, kde kus svého dětství prožijí po uprchlických táborech či v krajinách, kde se šíří epidemie nepolapitelnou rychlostí. Fotografie byly pečlivě vybrané z různých koutů světa a z různých událostí, byly to obrazy, které hýbají dějinami lidstva a i námi samými.

K této výstavě se konala aukce Kratochvílových fotografií ze série Incognito, kde se vydražilo 250 000 Kč pro český výbor UNICEF. Výstavu pořádala Národní galerie v Praze, Sbírka moderního a současného umění, Galerie Pecka a český výbor UNICEF.

---

[16] *zdroj ze dne 8. 7. 2017, http://kultura.zpravy.idnes.cz/antonin-kratochvil-nejsem-sup-s-kamerou-fd1-/*

Rozhovor Libi Taylor s Antonínem Kratochvílem

Dneska jsou všichni umělci, ale většina fotí sračky. Tak svým typickým slovníkem hodnotí stav fotografie nejlepší český válečný fotograf Antonín Kratochvíl. S fotografkou Libou Taylor si povídal o vzniku agentury VII i o tom, proč podle něj digitální fotografie zničila trh s fotkami. Chybí mu dnes pracovní adrenalin?

Je zajímavé, že na přelomu tisíciletí začaly vznikat nové agentury podle vzoru agentury Magnum, tedy založené samotnými fotografy.

Ano, po nás přišel NOOR, ti měli Jurije Kozyreva, kterého jsme chtěli i my, ale proti tomu se postavil James Nachtwey. V každé takové společnosti fotografů něco neprojde. Všichni si brání svou pozici, zvlášť ti, kteří si myslí, že budou ohroženi druhýma, kteří dělají něco podobného jako oni. Nechtějí ve své agentuře konkurenty.

Čím jsou pro fotografy agentury výhodné?

Je to pro ně výhodné, zvlášť když jde třeba o společný projekt. Například nevládní organizace nemají rády, když je zapojen jen jeden fotograf. Když se jedná o práci skupiny fotografů, líp své projekty prodají sponzorům.

Jak to funguje?

Vymyslíš projekt a představíš jim ho. V Kongu jsme měli projekt pro Lékaře bez hranic, pracovalo na tom šest fotografů – a to se jim líbilo. Pak jsme dělali projekt ke 150. výročí Červeného kříže, na tom také pracovalo asi šest fotografů, měli jsme výstavu, knihu… Teď běžel projekt v Číně, o čínské hranici se sousedními zeměmi, ale tam vládla dost cenzura. Mého projektu se Číňané nechtěli ani dotknout. Byl o drogách a Triádách na Zlatém trojúhelníku. Někdy při práci vícero lidí vznikají problémy, ale sedne si to a jede se. Společné projekty, v tom je síla té agentury. A pak – archiv. Když máš víc fotografů, z různých zemí, různá témata, tak se dá prodávat velkým společnostem, třeba Getty, aby distribuovaly a vydělaly se na tom peníze. Na výstavách se taky dají vydělat slušné peníze, ale jen když se seženou dobří sponzoři.

Finanční ohodnocení práce fotografa se v posledních letech drasticky změnilo. Proč myslíš, že to tak je?

Za cokoli, co jde na internet, ti dohromady nic nezaplatí. Řekl bych, že digitální fotografie podělala trh. Každý fotí: telefony, Instagram… Je to taková profesní inflace. Ani tě už nemusejí nikam posílat, jen když chtějí nějakou specifickou práci nebo specifický pohled.

Je dobře, že dnes se od fotografů čeká, že budou také filmovat?

Když pracuješ třeba pro The New York Times, tak chtějí, abys udělal i videa. Já to dělám rád. [16]

---

[16] *výňatek rozhovoru Libi Taylorové s Antonínem Kratochvílem, 13. 12. 2016, http://lideazeme.reflex.cz/clanek/antonin-kratochvil-dneska-jsou-vsichni-umelci#*

8. 4. Liba Taylor – PŘÍBĚH JEDNÉ FOTKY

Česká fotografka, jako osmnáctiletá rychle zareagovala a den po srpnové invazi ruských vojsk na Českou republiku roku 1968 se sbalila a odjela autostopem do Velké Británie. Tato země se jí stala novým domovem, kde vystudovala španělštinu a historii umění a rozhlasu, filmu a televize na Bristolské univerzitě a také dokumentární fotografii na univerzitě ve Walesu pod vedením Davida Hurna z prestižní agentury Magnum. Po studiu začala fotografovat pro humanitární organizace jako UNICEF, Save the Children Fund, ActionAid, WHO, UNAIDS a mnoho dalších. Zaměřila se především na Afriku, ke které si vytvořila citové pouto, Asii a Latinskou Ameriku. Nyní opět žije a působí v České republice.

„Připichuji fotografii čtyř sester z Hargeisy, Somalilandu, které jsem fotografovala pro UNICEF. V té době bylo po válce o samostatnost Somalilandu, celé město rozbité, většina lidí o vše přišla, včetně živitelů rodin a matky se snažily sami s dětmi nějakým způsobem přežít. Tato rodina žila v takové plechové boudě, matka pracovala jak mohla a kde mohla a UNICEF se snažil děti podporovat, aby mohly chodit do škol. Šla jsem je fotografovat dost pozdě večer, světlo bylo špatné, a tak jsme se s paní, domluvily, že se vrátím druhý den ráno. A druhý den mě čekala úsměvná, vymydlená děvčata v oblečcích, které přišly jako pomoc Somalilandu z Ameriky...“ [17]

– *obr. 90*. Liba Taylor, *Somaliland, čtyři sestry, UNICEF, 2002*.

---

[17] *zdroj ze dne 10. 7. 2017, osobní komunikace formou emailů, děkuji paní Taylor za její přirozenou spontánnost a entuziasmus.*

8. 5. Jan Šibík – LÉKAŘI BEZ HRANIC

„Fotografování mi dává pocit, že dělám něco užitečného. Vlastně doufám, že to není jenom pocit a v něčem je tahle práce opravdu podstatná a přínosná. Poznal jsem také, jak tvrdý je život v mnoha částech světa. O to víc si vážím toho, jak klidně a dobře se máme u nás , v České republice.“ [18]

– obr. 91., 92., 93., 94. Jan Šibík, *Keňa, Lékaři bez hranic bojují s opomíjenou nemocí leishmaniózou (též kalaazar). Rostoucí hrozbou je kombinované onemocnění leishmaniózou a HIV/AIDS. Následně byla uspořádána výstava těchto fotografií v Brně, 2008.*

Jan Šibík není jen nejvýraznějším dravým fotoreportérem zaznamenávající konflikty, války, přírodní katastrofy a jiné hrůznosti světa, které pak přináší do našich médií, ale je i fotografem, který s lehkostí a citem zachytí nepostradatelnou práci Lékařů bez hranic, kde beznaděj se setkává s nadějí, vidinou přežití, snad i života, nějaké budoucnosti. Kde prevence, osvěta, očkování je výchozím krokem k dalšímu kroku těchto nomádských kmenů. Jsou to lidé tzv. vnitřně vysídlení ve svých zemích, tito poslové a dobrovolní dárci epidemií jsou vítáni Lékaři bez hranic, kde je jim dopřána pomoc a očkování, léčba.

Šibík, jako aktivista několikrát uskutečnil veřejné charitativní putovní výstavy, sbírky SOS Kosovo, Podejte ruce dětem ze Sierra Leone. Společnost reaguje na jeho fotografie.

„Fotografie je o přemýšlení, odhadnout ten správný okamžik. Nefotím, když si to lidé nepřejí.“ [19]

---

[18] *Jan Šibík, Stories, 2006, ISBN 80-239-6660-X*
[19] *zdroj ze dne 24. 2. 2017, http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10441294653-hyde-park-civilizace/214411058090329*

8. 6. Iva Zímová – ŽIJEME S MOZKOVOU OBRNOU

Jakub Neubert se narodil s mozkovou obrnou, poruchou, která ovlivňuje pohyb a motorické dovednosti. Narodil se v bývalém Československu, v době, kdy byly slabé a handicapované děti i dospělí ukryté v institucích, vyhnáni z dohledu, aby nic nepoškodilo dokonalý obraz československé komunistické společnosti. Jakub měl štěstí, zůstal doma s rodinou, která se o něj starala. Po sametové revoluci navštěvoval základní školu, která ho vřele přijala bez nějakého omezení. Studoval na Karlově univerzitě v Praze. Pracuje v nadaci Asistence o.p.s. „Rozpouštíme vnitřní a vnější bariéry v životě lidí s postižením".

– obr. 95., 96., 97., 98. Iva Zímová*, 2008, ze série Žijeme s mozkovou obrnou, Jakub Neubert.*

V kanadském Montreálu vystudovala fotografii, kam v 80. letech emigrovala. Fotografuje po celém světě, přináší různá svědectví, zabývá se sociálními tématy. Její dobrodružná povaha ji nikdy dlouho nenechá na jednom místě a ani ji nedovolí se usazovat. Nezahazuje se materiálními hodnotami, je to svobodomyslný člověk, putující nomád bojující za spravedlnost a pravdu. Svými fotografiemi poukazuje na problémy doby, které by se měly řešit a nejen přehlížet.

Spolupracuje a fotografuje pro neziskové organizace jako je Člověk v tísni, se kterým aktivně spolupracuje od roku 1998, je zastoupena britskou agenturou Panos Pictures, zabývající se globálními sociálními problémy dnešní doby.

Její fotografie, jsou silné a plné prožitků a empatií. Cítíme v nich autorovo propojení s objektem, krajinou, člověkem, problémem, jak sama říká, že si napřed musí získat důvěru fotografovaného, najít společnou řeč a pak třeba začne fotit.

Rozhovor

Když se podíváte na moje portfolio, najdete mezi fotkami katastrof a válek, lidského utrpení a neštěstí, i fotky Inuitů ze severní Kanady, snímky českých vesnic v Kazachstánu a v Rumunsku, portréty lidí z Coney Island z New Yorku. Lákaly mě a lákají osudy lidí. Někdy jsou ty osudy protkané bídou, bolestí a zoufalstvím.

Neexistuje žádné schéma, podle kterého si vybírám témata. Někdy spolupracuji s nevládními organizacemi, jindy jedu na vlastní pěst tam, kde tuším zajímavé příběhy. Vždy na místě musím mít někoho, u koho složím hlavu. Na hotely nemám, a navíc je mnohem lepší žít s lidmi, které fotím, nebo s přáteli. Bez pohostinnosti místních lidí by nebylo ani možné používat můj styl focení. Potřebuji být lidem blízko.

Když se někdo snaží fotit a nemá jak se říká „oko", nedá se to skrýt. Mnoho humanitárních organizací jako UNHCR nebo Člověk v tísni si proto raději najme profesionální fotografy. A má záruku kvalitních fotek. Že fotí vojáci? Zakázat to nikomu nemůžete, ale dobrá fotka se od špatné pozná. Navíc mojí ambicí není zachycovat výbuchy bomb a roztrhaná těla, ale osudy lidí, jejich emoce a příběhy. Na to nestačí mít jen dobrý foťák. Fotografie musí ukázat citlivě a nenásilně lidem, co a jak charitativní organizace v terénu dělá. Nesmí být patetická ani popisná, návodná nebo prvoplánová. Musí vypovídat i chytat za srdce. Někdy jsou výmluvnější smutné oči nebo rozbombardovaná ulice v pozadí zajímavé tváře. Ale ano, většina profesionálních fotografů zaznamenává to, co se děje kolem nich, aby donutila lidi přemýšlet, ale třeba i konat. Vážím si dobrých fotek, a taky čestných lidí, a je mi jedno, odkud jsou, jaké vyznávají náboženství a jakou mají barvu pleti. Nevadí mi, že jsem i aktivista. Ano jsem, ať už fotím, nebo ne.

„Nebuďme lhostejní k problémům, o kterých si myslíme, že se nás netýkají, protože to je přesně důvod, proč se nás týkat brzy začnou". [20]

– obr. 99. Iva Zímová, Březen *2016, Řecko, Idomeni, uprchlická krize.*

– obr. 100. Iva Zímová, Březen *2016, Řecko, Idomeni, uprchlická krize.*

---

[20] *zdroj ze dne 21. 5. 2017, osobní komunikace formou emailů, velké poděkování patří Ivě Zímové za poskytnutí rozhovoru a její ochotu, čas a vstřícnost a realizaci. Jak sama tvrdí, fotograf musí umět i psát.*

8. 7. Milan Jaroš – ZÁHADNÝ SVĚT AUTISTICKÝCH DĚTÍ

Pro Adélku je za těmito dveřmi podivný svět, navštěvuje mateřskou školu určenou speciálně pro autistické děti. Děti v této instituci trpí poruchou vnímání, což znamená, že jejich mozky nemohou správně zpracovávat informace. Adélka se narodila s obzvláště těžkou formou autismu. Nikdy neřekla ani jedno slovo a žije zcela ve svém vlastním světě. Podle jejích rodičů může být její svět plný dojmů a barev, nebo nemusí, prostě nevíme.

– *obr. 101*. Milan Jaroš, *Adélka, 2009*.

– *obr. 102*. Milan Jaroš, *Adélka, 2009*.

Tento projekt ukazuje každodenní život několika autistických dětí a jejich rodičů. Jedním z nich je devítiletý Ondřej Mrázek, který je také z Prahy. Má Aspergerův syndrom a méně závažnou formou autismu. Když je toho všeho na něj moc, schová se pod postelí. Navštěvuje třetí třídu v inkluzivní základní škole, která přijímá jak žáky se zdravotním postižením, tak zdravé děti. Ondřej je mimořádně talentovaný na matematiku a angličtinu. Jednoduché úkoly, jako je například balení školní tašky ho pěkně vykolejí a následek toho je křičení a kopání na podlaze. Přibližně 200 milionů dětí na celém světě má nějaké zdravotní postižení a tyto děti si zaslouží podporu a péči a pochopení a rovnocenné postavení ve společnosti.[21]

– *obr. 103*. Milan Jaroš, *Ondřej, 2009*.

– *obr. 104*. Milan Jaroš, *Ondřej, 2009*.

Tento soubor je prezentován na stránkách německého UNICEF, kde získal druhou cenu UNICEF téhož roku. Fotografie byly použity do knižní publikace We the Children : 25 Years UN Convention on the Rights of the Child.

---

[21] *zdroj ze dne 7. 6. 2017 https://www.unicef.de/informieren/aktuelles/photo-of-the-year/*

Milan Jaroš autistické děti neopustil, nadále s nimi pracuje a poukazuje svými fotografiemi na závažnost tohoto neuchopitelného daru. Tyto fotografiemi doprovází texty Petra Třešňáka.

Beru za kliku dětského pokoje. Oči mé dcery jsou temné a jakoby ztracené. Vnímá sice okolí, ale podněty, které z něj přicházejí, na ni v tuhle chvíli nemají takřka žádný vliv. Něco mnohem silnějšího se děje uvnitř. Zvenčí to vypadá jako nesnesitelná směs bolesti, úzkosti a neklidu. Dorotka nemluví a ani ve svých šťastnějších chvilkách neumí vysvětlit, co prožívá. Teď běhá ode zdi ke zdi a tluče se do hlavy – zvuk, který během pár let stihl v mém vědomí vyrýt hlubokou stopu. Kouše sama sebe i každého, kdo by jí v tom chtěl zabránit. Zoufale křičí a pláče, co chvíli se zřítí na zem, temenem bije do podlahy. Je těžké její stav popsat. Působí asi tak, jako by jí někdo zubařskou vrtačkou obrušoval nervová zakončení. Dorotce je sedm let, ale v tuhle chvíli má sílu, jakou člověk vyvine, když se rve o holý život. Mám pár osvědčených taktik, jak ji částečně omezit v pohybu, aby mohla vybít neklid a zároveň si příliš neublížila. Fyzicky to jde vydržet několik hodin, slabší místo je psychika.

Autisty nepřijímá na devadesát procent zařízení. Ty problémové nebere téměř nikdo. [22]

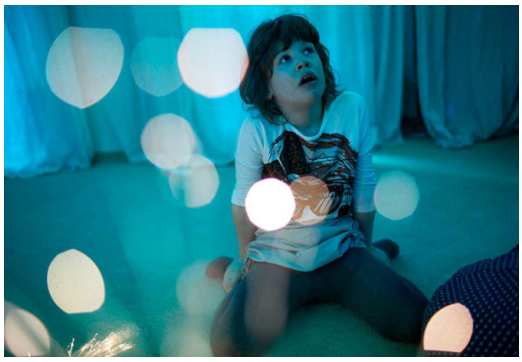

– obr. 105. Milan Jaroš, *Barborka, základní škola Zahrádka, 2014*.

– obr. 106. Milan Jaroš, *Barborka s Adélkou, základní škola Zahrádka, 2014*.

Dorotka ve svých šesti letech skončila hospitalizovaná v dětské psychiatrické léčebně. Manželé Třešňákovi si uvědomili, že Česko nenabízí takto postiženým dětem žádnou důstojnou budoucnost. Rozhodli se na problém upozornit a začali usilovat o zkvalitnění sociálních služeb. Z jejich iniciativy vznikl dokumentární film Ireny Stehlíkové Děti úplňku, založili spolek Naděje pro děti úplňku, kde se veřejně řeší tento problém, je sepsaná i petice za dostupnější služby pro děti a dospělé s autismem.

---

[23] *zdroj ze dne 6.7. 2017, https://www.respekt.cz/tydenik/2014/5/deti-uplnku http://www.detiuplnku.cz*

8. 8. Stanislav Krupař – UKRAJINA S ČLOVĚKEM V TÍSNI

Člověk v tísni je česká nezisková humanitární organizace, která pomáhá lidem zasaženými válečnými krizemi, přírodními katastrofami i těm, kteří žijí dlouhodobě v chudobě.

– *obr. 107*. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT, zničený dům paní Raisy v Nikolaevce*.

– *obr. 108*. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014, Člověk v tísni pomáhá s opravou oken*.

– *obr. 109*. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT, vnitřní uprchlíci přežívají v nuzných podmínkách*.

– *obr. 110*. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT, Vnitřní uprchlíci stále žijí v kolektivních centrech, ČvT je pomáhá opravovat, vybavovat*.

Na Ukrajině jsem byl mnoho měsíců, v té době celý podzim 2014, zakázku od Člověka v tísni jsem dostal na jeden týden. To byla má placená zakázka, ale jinak jsem focením, i jejich dalších projektů, strávil o hodně víc časů. Neměl jsem to přímo zaplacené, ale mohl jsem využívat zázemí organizace ČvT. Focení mě nabídli sami, znají moji práci a také věděli, že na Ukrajině už jsem. Tyto fotky vznikly pro potřeby organizace, vnitřní i vnější a také pro jejich komunikaci s donory. [24]

Rozhovor

Kombinace toho všeho. Vaší otázce nějak nerozumím. Každopádně humanitární neziskové organizace jednoznačně upřednostňují fotografie s pozitivními emocemi a vyzněním. Ulevuji si jinde.

---

[24] *zdroj ze dne 14. 7. 2017, osobní komunikace formou emailů, rozhovor, děkuji Stanislavu Krupařovi za jeho otevřenost, výstižnost a rychlé reakce.*

Na své triko jsem schopný produkovat reportáže ze zemí, jejichž jazyk a kulturu důvěrně znám – rusko jazyčné oblasti. Reportáže z jiných oblastí, kdy musím pracovat s tlumočníkem a kde jsou náklady násobně vyšší jsou mimo mé možnosti, vynaložené náklady se mi nikdy nemohou vrátit a já proto v těchto lokalitách pracuji výhradně na jasnou zakázku, kdy mám garantovanou ekonomickou návratnost. Nejsem příznivcem crowdfundingu, protože mi přijde, že je to žebrání peněz na vlastní libůstky v okruhu vlastních přátel. Honoráře v českých médiích jsou směšně nízké a naprosto nereflektují ani cestovní náklady do krizových destinací. Je to velmi obtížné.

– obr. 111. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT, lidé se chtějí vrátit do zničených domovů.*

– obr. 112. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT už před zimou opravil 500 domů.*

Profesionální fotograf je drahý a chápu, že nevládní organizace raději investují do svých klientů, nežli do gáže a do nákladů fotografa. Fotografická technika je masově přístupná a i mobilem se dá pořídit slušná fotografie, pokud fotografující není úplný nemehlo. Obecně mám za to, že význam a dopad fotografie s jejím masovým šířením velmi klesl.

Jasný cíl nemám asi nikdy. Vždy získává kontury až během fotografování, kdy si sám tříbím názor na to co dokumentuji. Vážím si čím dál tím častěji intimních fotografií své rodiny, přátel a mého osobního života. Je to pro mne zcela pochopitelné.[25]

– obr. 113. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro ČvT, distribuce potravin v Konstantinovce.*

– obr. 114. Stanislav Krupař, *Ukrajina 2014 pro distribuce humanitární pomoc v Popasné.*

---

[25] *zdroj ze dne 24. 5. 2017, osobní komunikace formou emailů, děkuji ji za vstřícnost.*

8. 9. Jindřich Štreit – KDE DOMOV MŮJ

„Štreitovy naturalistické obrazy výtvarným pojetím silně evokují Bruegelovy malířské eseje a zasáhnou diváky svou specifickou spiritualitou, srovnatelnou s biblickými či mytologickými příběhy. Autor portrétuje bezdomovce ve všech možných podobách jejich existence bez patosu a idealizace; cítíme především shovívavost a pochopení situace. Humanistické poselství fotografa Jindřicha Štreita o životě bezdomovců je obdařeno autorovou schopností empaticky přistupovat k lidem na okraji. Štreitovi fotografie nás zároveň motivují k přemýšlení o vratkosti, nevyzpytatelnosti a hodnotách vlastního života.“ [26]

– obr. 115., 116., 117., 118. Jindřich Štreit, *Kde domov můj, 2016.*

Krabice plná různých lidských příběhů, osudů, krajin a periferií. Je to slinný zážitek, když se sejde na devadesát příběhů v jednom objektu plné volnosti, svobodomyslnosti, samoty i přátelství, dobrodružství, konfliktu i smíru, chudoby, bezradnosti a sociálního vyloučení.

Fotografie poukázaly na problémy bezdomovectví, díky jednotlivých projektům z různých lokalit se změnil postoj měst, radních, úřadů a začali tento problém nepřehlížet, ale řešit, vznikly tak nové azylové domy, či nová kontaktní místa, kde lidé bez domova mohou vyhledat pomoc a pocit bezpečí, alespoň na nějaký časový interval. Projekt lidé bez domova putoval mezi veřejnost formou výstav po celé zemi.

---

[26] *text Jiřího Siosrtzonka z knihy Jindřich Štreit, Kde domov můj, 2016.*

Projektu se Jindřich Štreit intenzivně věnoval čtyři roky, téměř denně vyjíždět dokumentovat život lidí bez domovů. Za celé toto období nasbíral na dvacet tisíc snímků z různých měst České republiky. Na začátku nejvíce spolupracoval s Charitou České Republiky v Olomouci a se střediskem Samaritán, následně začal vyjíždět nebo byl kontaktován jinými okresními Charitami a pak začal pracovat i s Armádou spásy České republiky.

„Bez sociálních terénních pracovníků by nebylo možné takový soubor udělat. Vážím si jejich trpělivosti, laskavosti, decentnosti a úcty, s jakou k lidem bez domova přistupují.“ [27]

„Jestliže něco dělám, chci aby to mělo nějaký výsledek, nějaký účel, smysl. Proto dělám sociální fotografii.“ [28]

Díky i úspěšnému crowdfundingu, mohli s nakladatelství wo-man vydat tuto knihu-objekt Kde domov můj, která dostala nejedno ocenění. Stala se například nejkrásnější knihou roku 2016 v kategorii Bibliofilie.

Lidé, společnost mu není lhostejná. S empatií a otevřeným srdcem se zajímá o druhé. Celoživotně se zabývá sociálními tématy dnešní doby, pracuje bez předsudků a obav s drogově závislými, léčenými, vězněnými, handicapovanými, nevidomými, nemocnými, sociálně vyloučenými, starými, nemohoucími lidmi s respektem a pokorou. Nikoho nesoudí, naslouchá životním příběhům druhých, snaží se porozumět problémům a díky fotografii zaznamenává a vytváří silné fotografické eseje plná svědectví, jinotajů a odpovědí, aktivně spolupracuje s neziskovými organizacemi, jako je Charita České republiky, Armáda spásy, Ruka pro život a jinými nadacemi, spolky. Pravidelně daruje své fotografie do aukcí pro charitativní účely. Například při loňské aukci fotografií pro nadaci Malý Noe, se podařilo šest Štreitových fotografií vydražit za 360 tisíc korun, což je krásná cílová částka, která je určena pro dobrou věc.

– obr. 119., 120. Jindřich Štreit, *Kde domov můj, 2016.*

---

[27] *zdroj ze dne 25. 5. 2017, http://www.charita.cz/aktualne/clanky/charita-cr/kde-domov-muj-jindrich-streit-predstavuje-snimky-bezdomovcu-v-prazske-galerii-cs/*
[28] *zdroj ze dne 28. 6. 2017, citace z osobního rozhovoru s Jindřichem Štreitem, moc děkuji za cenné rady, za sdílení osobních zkušeností, čas a motivaci, Olomouc.*

8. 10. Femisphera – SOS KOBANI

Z Kobani zbyly trosky. Osmdesát procent města je zcela zničeno. A zima se blíží. Kurdové často české novinářky zvali na jídlo, na čaj, na pistácie. Ani válka je nepřipravila o pohostinnost. Strýcův hrob. Bojovníci Islámského státu přepadli v noci v červnu kurdskou vesnici Bakh Bathan. Povraždili 33 spících lidí. Zastřelili tomuto muži dceru a syna. On teď spí se zbraní před domem. Jako první linie obrany, aby dal případně příbuzným čas, když přijde útok.

– *obr. 121., 122.* Femisphera, *2015, Sýrie, Kobani.*

Jedna z výhod žen v kurdských milicích je ta, že se bojovníci Islámského státu obávají posmrtného nevpuštění do nebe, smrt z rukou ženy berou jako potupu. Kurdky říkají, že islamisté někdy utíkají, když se s nimi potkají. Takhle se smály a blbly dívky z YPJ na frontě kilometr od tábora Islámského státu. Útok skončil před několika hodinami. Byla jsem tam s nimi a smála se s nimi. Protože ani ve válce nemůžete pořád jenom ronit slzy. A co můžete dělat lepšího než smát se, když nechcete nebo nemůžete plakat. Přesun na pozici. Kurdské ženy jsou považované za rovné mužům nejen ve zbrani, ale i ve společnosti, ostatně Kurdové jsou papírově muslimové, s jejich vírou to, ale není příliš horké. [29]

– *obr. 123., 124.* Femisphera, *2015, Sýrie, Kobani.*

---

[29] *zdroj ze dne 9. 7. 2017, http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-kobani-lenka-klicperova-marketa-kutilova-f83-/ souvislý text vytvořen, poskládán z popisků k fotografiím od Lenky Klicperové & Markéty Kutilové, Femisphera.*

ARCHA POMOCI

Jarmila Štuková s Lenkou Klicperovou v rámci projektu Archa pomoci odjely do Iráku a Sýrie. Cílem bylo ukázat prostřednictvím reportáží a fotografií, jak žijí lidé v oblastech postižené válkou. Projekt je propojen se sbírkou Charity ČR, která pomáhá lidem z postižených oblastí.

– obr. 125., 126., 127., 128. Femisphera, *2015, Sýrie, Irák, Archa pomoci.*

Cílem Femisphery je prostřednictvím publicistické činnosti, fotografie a filmu dokumentovat problematiku života obyvatel rozvojových zemí a válečných oblastí s důrazem na ženská témata. Naším úkolem je být na místech, kde média mohou díky své síle pomoci. Chceme prostřednictvím článků, rozhovorů, fotografických výstav, přednášek či filmu informovat veřejnost a motivovat ji k účelné pomoci, říká Olga Šilhová, Lenka Klicperová, Jarmila Štuková, Markéta Kutilová. [30]

Jsou to investigativní, profesionální, ostřílené novinářky, fotoreportérky, dokumentaristky, hájící práva a spravedlnost. Z jednotlivých misí a projektů přinášejí svědectví ze života obyvatel převážně z rozvojových zemí či válečných oblastí. Představují témata, která jsou přehlížena, nebo opomíjena. Jejich práce je pravidelně oceňována, což je motivuje často jít za hranice komfortní zóny. Na svém kontě mají několik dokumentárních filmu, fotografických projektů, publikací, pořádají veřejně sbírky na pomoc Sýrii, SOS Kobani, vzdělávací a osvětové večery. Nabízejí přednášky, výstavy, filmové projekce, jsou komunikativní díky svým účtům na sociálních sítích. Kde je možno sledovat pohyb a jejich aktivity.

---

[30] *zdroj ze dne 6. 7. 2017, http://femisphera.com*

Závěr

Každá fotografie si nese svůj příběh, má svoji životnost a své poslání. Přináší svědectví, převypráví událost, která se odehrála a to díky fotografům, kteří zaznamenávají tyto momenty, situace a pak se s námi o ně dělí. Je jen na nás, jak se fotografii naučíme přijímat a následně s ní žít. Jaký vztah si k ní vytvoříme.

Fotografii vnímáme jako svobodné médium, avšak často je zakazováno, omezováno i cenzurováno. Stavíme zrcadlo, vidíme realitu. Pravdu zná jen autor, záleží s jakým záměrem vytvořil snímek, ve kterém se zrcadlí i autorovo sebevyjádření a postoj. Jaké je poselství snímku. Z fotografie se vědomě, ale i nevědomě stává často fikce, přicházejí trendy post produkcí a jiných efektů. Vidina toho nejlepšího snímku fotografa vede někdy až za hranice poctivosti a etiky lidstva a v neposlední řade sebe samého. Co by mělo být přiznáno je zatajeno, tutláno. Také fotografie má své hranice a nejen ona, ale i její zřizovatel. S fotografií by se mělo zacházet opatrně, měla by se ctít a respektovat. Má své místo ve společnosti. Doprovází nás na každém kroku, může nás provokovat, unavovat, vyčerpávat anebo obohacovat, vzdělávat, motivovat. Vyvolává v nás emoce smutku i radosti, dnes je i nepostradatelnou součástí našich životů.

Humanitárním institucím je skvělým parťákem, důvěrníkem, pokladníkem i archivářem, o vše se postará, svojí maličkostí umí velké věci jak v digitální tak tištěné podobě. Fotografie mají svoji důležitost v každém šuplíku, sektoru humanitární instituce, ať v archivním, dokumentárním, propagačním, komerčním, osvětovém, či vzdělávacím, zároveň se i doplňují, a tím se umocňuje jejich poslání. Jejich využití je mnohostranné. Je výhodné, užitečné pro humanitární instituce si fotografie řádně archivovat, zřizovat a pečlivě spravovat interní fotobanky. Je důležité pro organizace, aby jejich webové portály, sociální sítě byly živé a pravidelně se aktualizovaly o nové příspěvky, ač ne mnohdy pozitivní, to jim i zabezpečí sledovatelnost a kontakt s veřejností a potenciálními dárci. Investice do fotografie se mnohonásobně organizacím vrátí, vlastní tak svoji fotobanku s kvalitním materiálem, který pak využijí k publikacím, k výstavám, osvětám, prezentacím, kalendářům, ke komunikaci s donory a uplatnění najdou na mnoha jiných místech.

Některé humanitární organizace nejsou moc sdílné, na jejich webových stránkách nalezneme jen pár archivních, ilustračních záběrů, což jim nelichotí, tak se sami připravují o svoji popularitu, profesionalitu, o kontakt s veřejností, o dárcovské dary. Veřejnost chce vidět do čeho investuje. Uvedu Český červený kříž jenž nevyužívá skoro žádného obrazového materiálu na svých webových stránkách či sociálních sítích, namísto se prezentuje decentní vektorovou grafikou. Jeho stránky působí neutrálně, přehlédnutelně, kdyby tady nepůsobil od roku 1863 a vznikl by roku 2003 se stejným kabátem a jiným jménem, věřím, že by měl malou návštěvnost. Možná je to jeho záměr, být nenápadný. Taková Charita České republiky, ta jde s dobou a pokrokem, fotografii má ráda, má bohatou galerii, její webová stránka a sociální sítě jsou velice dynamické, rozvrstvené, atraktivní a baví nás a vlastně nás tak i nabádá ke spolupráci, což je její úmysl, Člověk v tísni stejný příběh, velice živý přístup. Skvělá spolupráce s médii. Celkový vizuální dojem by se neměl podceňovat, nastavit cíl oslovit, zaujmout, vtáhnout a nepustit.

Vedle fotografie mají své místo videozáznamy, živé vstupy, videoklipy a poutače. Tady je statická fotografie nahrazená, nebo doplněna živým záznamem, ať je to syrový nezpracovaný záznam, nebo nastříhaný materiál složený do klipu či dokumentárního filmu. Například nadace Leontinka nás seznamuje se svoji aktivitou díky krásnému poutači. Spousta dokumentárních cyklů vzniklo v Člověku v tísni ve spolupráci s Českou televizí. Femisphera pracuje jak s fotografii tak s dokumentárními cykly, mohou to být i videa natočena různými kamerami, podle možností situace a intimity. I tyto méně kvalitní materiály mají svoji hodnotu, kde myšlenka a obsah přebijí formu. Pokud je výsledek efektivní, je jedno, zda byl pořízen kvalitní technikou, či nikoliv, nebo zda ji pořídil profesionální fotograf, filmař nebo pracovník humanitární organizace, či jen kolem jdoucí civilista. Pokud sdělení je silné, přínosné. Najde si svůj život a uplatnění. Všem médium je dopřáno dostatek prostoru na Zemi, je třeba jej využít, každé médium má svého příznivce. Mohou si vzájemně konkurovat, ale i posilňovat, umocňovat, jako to i se psaným slovem.

Čteme text, úryvek textu, hltáme slovo po slovu, vizualizujeme, lítáme v imaginárních světe, nad hlavami se nám honí spousta obrazců a kompozic, představujeme si onen děj, onu situaci, onu událost, představíme si i účastníky, věci, prostředí, vnímáme prostor, ztotožníme se s dějem, do kterého jsme ponořeni. Jsme součástí, není cesty úniku, chceme až na konec. Prožili jsme příběh.

Poskládala jsem text z popisků k fotografiím, poskládala jsem text z odpovědí na otázky, a co mám. Souvislý živý text, celkem uvěřitelný a i reálný, mám pochybnosti nad opravdovostí, já ne, já znám souvislosti a čtenář, ten si ho zpracuje sám. Hned nám naskakují pomyslné fotografie při čtení textu, potkáváme se s pochybností? Když popisky čteme, jako součástí fotografie, jako doprovodnou informaci, najednou se s psaného slova stávají podložená fakta a nabírají jinou hodnotu a i fotografie, nahlížíme na ně z jiného úhlu.

Ta různorodost v pochopení a návaznosti myšlenek je fascinující. Možnost skládání sekvencí v jakémkoliv médiu je tak osvobozující, avšak je i velkou zodpovědností. Kdo je tedy autor? Děj, souvislosti, posloupnosti nebo fotograf zachycující onu situaci svým osobitým viděním, který je součástí toho dění a on sám interpretuje příběh a vloží do něj vlastní rytmus. Je to podstatné nebo ne?

Fotografie spolupracuje, skvěle funguje v humanitárních institucích, je nepostradatelným médiem pro její mnohotvárnost a flexibilitu, věrohodnost a objektivitu i subjektivitu. Není jednoduché být svědkem těchto událostí a vše zaznamenávat fotoaparátem. Velice respektuji a obdivuji práci fotografů, kteří se dobrovolně a často bez finančního ohodnocení účastní těchto misí, projektů. Některá témata jsou velice vyčerpávající a mohou být i destruktivní, nejeden fotograf unesl tíhu prožitku, zkušenosti, kterou zažil během fotografování.

Inspiruje mě tato práce k dalšímu kroku, anebo budu jen nadále přispívat finančně neziskovým organizacím?

10. Příloha
10. 1. Výběr některých charitativních organizací

MEZINÁRODNÍ VÝBOR ČERVENÉHO KŘÍŽE – ICRC
MEZINÁRODNÍ ČERVENÝ KŘÍŽ A ČERVENÝ PŮLMĚSÍC

Je nejstarší humanitární organizací. Červený kříž byl založen ve švýcarské Ženevě roku 1863. Chrání životy, zdraví, důstojnost a snižuje utrpení lidí v nouzi následkem válek, přírodních nebo technických katastrof a epidemií bez ohledu na národnost, původ, náboženství nebo politický názor postižených. Podporuje rozvoj mezinárodního humanitárního práva a snaží se o podporou, dosažení respektu vládami a všemi nositeli zbraní. Stává se účastníkem přímých akcí po celém světě. Permanentně působí ve 190 zemích světa.

– *obr. 129*. autor neuveden, *zdroj ze dne 30. 5. 2017 https://twitter.com/ICRC_af, Červený půlměsíc poskytl pomoc 260 rodinám, které byly přemístěny během ozbrojeného konfliktu v Kash–Rod, v oblasti Nimroz provincie, Afghánistán, 2016.*

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Organizace působí po celé České republice, plní zejména tyto úkoly:

– působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí.
– poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby.
– působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby.
– šíří znalost Ženevských úmluv.
– působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče. [31]

---

[31] *zdroj ze dne 24. 5. 2017, http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme.aspx*

CHARITA – CARITAS

Charita vznikla v roce 1924, jejím cílem je vybudovat lepší svět, zejména pro chudé a utlačované. Je jednou z největších humanitárních organizací na světě, sociální a zdravotnické služby poskytuje ve více než 200 zemích světa. V některých zaostalých státech je jedinou funkční síti, která zabezpečuje zdravotní a sociální služby místním.

Charita Česká republika

– nabízí pomoc lidem v nouzi u nás i v zahraničí
– provozuje širokou síť sociálních a zdravotních služeb
– funguje jako sdružení více než 300 Charit
– je nestátní neziskovou organizací a součástí římskokatolické církve
– ve své práci vychází z křesťanských principů
– každoročně organizuje Tříkrálovou sbírku
– pořádá řadu vlastních projektů
– má v Caritas Internationalis a Caritas Europa partnery po celém světě
– navazuje na svou činnost za první republiky [32]

– obr. 130. fotografie Jindřicha Štreita, *z cyklu „Kde domov můj“, který vznikl ve spolupráci s Charitou České republiky, fotografie je použita na webových stránkách, zdroj ze dne 2. 7. 2017, http://www.charita.cz*

[32] *zdroj ze dne 2. 7. 2017, http://www.charita.cz/o-charite/*

LÉRAŘI BEZ HRANIC – MÉDECINS SANS FRONTIÈRES, MFS

Humanitární organizace, která se zaměřuje na poskytování zdravotní péče obětem přírodních katastrof, válečných konfliktů, epidemií či vyloučení ze zdravotní péče po celém světě. Organizace byla založena v roce 1971 skupinou francouzských lékařů a novinářů v reakci na nigerijskou občanskou válku a ve světě je známa pod francouzskou zkratkou MSF. V projektech v terénu mají Lékaři bez hranic kolem 2 600 mezinárodních spolupracovníků, lékařů, chirurgů, anesteziologů, zdravotních sester, porodních asistentek, farmaceutů, psychologů, administrátorů či pracovníků logistiky po jejichž boku pracuje přibližně 30 000 místních zaměstnanců. V roce 1999 Lékaři bez hranic obdrželi Nobelovu cenu za mír.

Základní principy

Nestrannost

Poskytujeme lékařskou péči lidem, kteří ji potřebují. Nezáleží na tom, z jaké jsou země, jakého jsou náboženského vyznání nebo jaké mají politické preference. Důležité je jen to, že jde o lidské bytosti v nouzi.

Neutralita

V konfliktních situacích se nepřidáváme na žádnou stranu, jsme tam, kde je nejvíc zapotřebí lékařská péče. Na jednom oddělení polní nemocnice Lékařů bez hranic leží civilisté vedle raněných vojáků obou stran. Zbraně i nepřátelství je nutno nechat přede dveřmi.

Nezávislost

Skoro nikdy nepřijímáme finance od vlád, firem ani institucí, a spoléháme především na štědrost jednotlivců. Přes 90% našich příjmů pochází právě od soukromých dárců, kteří nám průběžně poskytují menší částky.
Když dojde ke krizové situaci, nemusíme čekat, až nám oficiální místa uvolní peníze nebo až díky mediálnímu pokrytí událost vzbudí zájem veřejnosti. Můžeme jednat rychle a začít zachraňovat životy tam a tehdy, kdy a kde je to nejvíce zapotřebí. Díky naší finanční nezávislosti rovněž nelze naši pomoc nijak zneužít k politickým či vojenským cílům žádné z vlád.

„Ať už působíme kdekoli, dbáme na to, aby místní obyvatelé chápali, že jsme politicky neutrální a poskytujeme pomoc všem potřebným bez rozdílu.“[33]

---

[33] *zdroj ze dne 17. 5. 2017, http://www.lekari-bez-hranic.cz*

Lékaři bez hranic pravidelně pořádají osvětové, náborové dny, večery, setkání, kde seznamují veřejnost s jejich prací, skutky a myšlenkami. Hovoří o svých zkušenostech z jednotlivých misí. Patří sem i interaktivní výstavy polních nemocnic, kde demonstrují v jakých podmínkách je poskytována lékařská péče a ošetření, jak se pracuje a zachází s epidemiemi, jak probíhá očkování a manipulace s lékařským materiálem, jak funguje polní chirurgická jednotka, jak sledují dětskou podvýživu. Popisují práci ve válečných zónách, uprchlických táborech, jak denně zachraňují lidské životy ať je to na souši či na otevřeném moři. Neopomíjí se ani důležitost stavění latrín, sanitace, distribuce pitné voda a jiné.

– obr. 131., 132., 133., 134. Lenka Sedláčkova, *Brno, 1. květen 2017, interaktivní putovní výstava, „Zažijte polní nemocnici Lékařů bez hranic“*

Fotografie demonstrují skutečnost, ukazují zanedbávání a zoufalství, inspirují, přinášejí naději a porozumění a spojují lidi po celém světě. Mohou také pomoci organizaci získat finanční prostředky k vykonávání jejich práce. MSF mají striktně nastavená pravidla pro fotografy, reportéry, kteří s nimi spolupracují. MSF nechce pacienty vystavovat dalšímu riziku a i je samotné a v neposlední řadě ohrozit chod a působnost celé nemocnice, mise. Každý fotograf, musí podepsat tištěný formulář, ve kterém souhlasí a respektuje nastavené podmínky organizace a zároveň je po něm žádáno, aby od každého fotografovaného dostal písemný souhlas k publikování fotografie, což v dnešní době, je zcela běžné a nesmí opomíjet uvádět ke každé fotografii pravdivý popisek, lokaci, dataci a informaci, kde byla fotografie nasnímána, bez těchto metadat jsou fotografie pro organizaci bezcenné a nemají dalšího využití. Často se stává, že samotní pracovníci, jako třeba český chirurg Tomáš Šebek zaznamenává skutečnost on sám jak obrazově i literárně.

ČLOVĚK V TÍSNI, ČVT – PEOPLE IN NEEDS, PIN

– obr. 135. autor neuveden ČvT, Ukrajina, 2017.

Založen v roce 1992 v České republice, humanitární a rozvojovou pomoc poskytl v 54 zemích světa. Člověk v tísni pomáhá lidem zasaženými válečnými krizemi, přírodními katastrofami i těm, kteří žijí dlouhodobě v chudobě. Zabývá se i dlouhodobými problémy, rozvojem, nedostupností vzdělání a zdravotní péče nebo degradací životního prostředí. Působí i v zemích, kde nevládne svoboda, jejich podpora směruje disidentům, politickým vězňům a jejich rodinám, aktivistům, studentům, blogerům.

Je největší, nejaktivnější, dynamicky rostoucí středoevropskou nevládní neziskovou organizací vycházející z myšlenek humanismu, svobody, rovnosti a solidarity.

„**Usilujeme o otevřenou, informovanou, angažovanou a zodpovědnou společnost. Chceme se aktivně podílet na vytváření společnosti, ve které jsou kulturní, etnické, rasové a jiné odlišnosti zdrojem obohacení, a nikoli konfliktů.** Jsme součástí občanské společnosti. Naše činnost vychází z osobní iniciativy a aktivity stovek našich zaměstnanců a dobrovolníků, jak v České republice, tak v desítkách zemí světa, kde pracujeme a z důvěry a podpory, kterou pro svoji práci získáváme od jednotlivců, firem, vlád i mezinárodních institucí. Oblasti a priority činnosti si určujeme sami, podle naléhavosti situace a podle našich reálných možností něco změnit."

V České republice ČvT pomáhá při přírodních katastrofách, jako jsou povodně. Také se zaměřuje na pomoc lidem v dlouhodobé nouzi, na vzdělávací a osvětové činnosti, organizuje každoročně Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět.

Je členem Alliance 2015. [34]

„Před 25 lety se zformovala skupina válečných novinářů a dobrovolníků, kteří se rozhodli pomáhat v místech krizí. Ze skupinky nadšenců vyrostla organizace s osmnácti sty zaměstnanci pracujících ve 32 zemích s rozpočtem 1,7 miliard korun. Za dobu existence působila organizace v 54 zemích a pomohla více než 18 milionům lidí." [35]

---

[34] Alliance 2015 je *aliance významných rozvojových organizací v Evropě, členy jsou irský Concern, německý Deutsche Welthungerhilfe, italský CESVI, holandský a dánský HIVOS; od roku 2003 je členem Alliance 2015 také společnost Člověk v tísni; cílem aliance je pracovat společně na rozvojových projektech, které nemohou členské organizace realizovat samy.*

[35] *zdroj ze dne 13. 6. 2017, https://www.clovekvtisni.cz/cs/o-nas*

DEBRA

Charitativní organizace založena v roce 2004. Je členem mezinárodního uskupení Debra International. Organizace Debra na celém světě podporují lidi se vzácným puchýřovitým onemocněním Epidermolysis bullosa congenita, u nás ji nazývaným nemoc motýlích křídel.

– obr. 136., 137. Bet Orten*, charitativní kalendář Debra 2017*

LEONTINKA

Česká nadace Leontinka pomáhá zrakově postiženým, především dětem a mladým lidem. Posláním nadace Leontinka je umožnit těmto lidem integraci do společnosti, vzdělání a společenských, sportovních i volno časových aktivit. Nadace Leontinka rozděluje finanční prostředky a nefinanční dary prostřednictvím jednotlivých projektů, zaměřených na pomoc konkrétním institucím a konkrétním dětem na území České Republiky. Nadace Leontinka shromažďuje prostředky především prostřednictvím darů od individuálních dárců, partnerů a sponzorů či benefičních akcí. Pravidelně pořádá aukci dárcovských fotografií.

– obr. 138 autor neuveden, Dejvické divadlo opět hrálo pro Leontinku, 2016.

– obr. 139. Lenka Sedláčková, aukce fotografií pro Leontinku, 2017.

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURY POD MZV ČR, ČESKÁ REPUBLIKA POMÁHÁ – CZECH DEVELOPMENT AGENCY, CZECH AID

Česká rozvojová agentura

ČESKÁ REPUBLIKA POMÁHÁ

„Česká rozvojová agentura při efektivním využití dostupných zkušeností a zdrojů pomáhá méně vyspělým zemím řešit jejich rozvojové problémy, čímž přispívá k důstojnému a udržitelnému životu na naší planetě i k šíření dobrého jména České republiky ve světě.“ [36]

– obr. 140. autor neuveden, Etiopie 2016, místní obyvatelé Alaby u zdroje pitné čisté nezávadné vody, který byl vybudován za podpory České humanitární pomoci a Člověka v tísni, zdroj ze dne 3. 7. 2017, https://twitter.com/czechaid

[36] zdroj ze dne 3. 7. 2017, *http://www.czechaid.cz/o-nas/poslani-vize-a-hodnoty/*

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ, OSN – UNITED NATIONS, UN

OSN je mezinárodní organizace, jejímiž členy jsou téměř všechny státy světa, 193 členských států. Cílem OSN je zachování mezinárodního míru, bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. OSN byla založena 24. října 1945 v San Francisku, USA, na základě přijetí Charty OSN.

ÚŘAD VYSOKÉHO KOMISAŘE OSN PRO UPRCHLÍKY – UNHCR – UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES

Je jedna z pomocných organizací OSN. Organizace se věnuje uprchlíkům, osobám žádajícím o azyl, uprchlíkům, kteří se vrátili do zemí původu, osobám bez státní příslušnosti i velké části z takzvaných vnitřně přesídlených osob po celém světě. Podporuje prosazování mezinárodních dohod o uprchlících, poskytuje jim potraviny a lékařskou péči. Organizace byla založena Valným shromážděním OSN 14. prosince 1950. Organizace UNHCR pomohla více než 50 milionům uprchlíků ve světě v roce 1950 a 1981 Nobelovu cenu míru. [37]

– obr. 141. Olivier Laban Mattei, *zdroj ze dne 2. 7. 2017 https://www.facebook.com/UNHCR/photos/, Angelina Jolie vyslankyně dobré vůle OSN pro uprchlíky se speciálním konvojem na jordánsko – syrské hranici Jaber, sepisuje další příběhy uprchlíků, svědků syrské války, červen 2013.*

---

[37] *zdroj ze dne 25. 5. 2017 https://cs.wikipedia.org/wiki/Nobelova_cena_za_m%C3%ADr*
Pozn.: *Nobelova cena míru je jedna z pěti Nobelových cen, která je udělována osobě nebo organizaci, která „vykonala nejvíce pro bratrství mezi národy, zrušení nebo zmenšení existujících armád či pořádání a propagaci mírových kongresů.*

DĚTSKÝ FOND ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ – UNICEF – UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND

Organizace byla založena v roce 1946, jejím záměrem bylo mírnit utrpení dětí po 2. světové válce. V roku 1953 se fond stal trvalou součástí OSN. Je hlavní světovou organizací, která se zabývá ochranou a zlepšováním životních podmínek dětí a podporou jejich všestranného rozvoje. Každé dítě, ať se narodilo kdekoliv, má právo na život, zdraví, vzdělání, rovnoprávnost a ochranu. Programy UNICEF jsou zaměřeny na pomoc dětem ve všech oblastech, které negativně ovlivňují kvalitu jejich života a rozvoj jejich potenciálu, na zdraví dětí, výživu, přístup k nezávadné vodě, hygienu, prevenci a léčbu AIDS, vzdělávání a ochranu dětí před týráním a vykořisťováním jakéhokoliv druhu. Pracuje s místními komunitami i vládami ve 157 zemích světa. Soustředí se na okamžitou humanitární pomoc i dlouhodobý rozvoj v oblastech zdravotní péče, vzdělání a ochrany dětí.

UNICEF je jedinou organizací OSN, jejíž činnost není financována z rozpočtu OSN – všechny programy na pomoc dětem, jsou uskutečňovaný pouze díky dobrovolným dárcovským příspěvkům. Hospodaření UNICEF je přísně kontrolováno mezinárodním týmem externích auditorů, přičemž každý rok na kontrolu vysílá své auditory jiná země. Takto je zajištěna nestrannost a objektivita. [38]

UNICEF je držitelem Nobelovy ceny za mír za rok 1965.

– obr. 142. Jitka Samková, *jako žákyně české základní školy se stala autorkou vůbec první pohlednice pro UNICEF, datováno po druhé světové válce*.

[38] *zdroj ze dne 2. 7. 2017 https://www.unicef.cz/jak-vyuzivame-dary*

Seznam zkratek

ČvT – Člověk v tísni, PIN – People in Needs
ICRC – International Committee of the Red Cross, Mezinárodní výbor Červeného kříže
Kč – měna, koruna česká
mil. – milion
MSF– Médecins Sans Frontières, Lékaři bez hranic
obr. – obrázek
o. p. s. – Obecně prospěšná společnost
OSN – Organizace spojených národů, UN – United Nations
tzv. – tak zvaný
UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees – Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
UNICEF – United Nations Children's Fund – Dětský fond Organizace spoje- ných národů
VII – fotografická agentura
WHO – World Health Organization, Světová zdravotnická organizace
[99] – poznámky pod čarou

Jmenný rejstřík

Aim Martyn 10
Alhalb Ameer 27
Annan Thomas 16
Bartoš Jiří 31
Bartoška Jiří 35
Beard Richard 16
Benetton Lucian 21
Bíba Lukáš 31
Brady B. Mathew 16
Bresson-Cartier Henri 18
Brisky Zana 33
Capa Robert 18, 25
Cartner Kevin 23
Collier John 17
Cudlín Karel 34
Dana Felipe 12
Dalajláma 34
Dick Sheldon 17
Dvořáková Alena 38, 39
Duncan Douglas David 19
Evans Walker 17
Dias Pavel 39
Erwitt Elliot 20
Fenton Roger 16
Femisphera 33, 53, 54
Fisher Viktor 38, 39
Gardnerem Alexandrem 16
Geislerova Aňa 35
Havel Václav 34
Harrington Richard 20
Herman Daniel 31
Hine Wickes Lewis 16
Hooper Wallace Willoughy 22
Horníčková Daniela 39
Hronová Tereza 9
Jaroš Milan 47, 78
Jolie Angelina 64
Jung Theodor 17
Keler Alain 27
Klicperová Lenka 33, 53, 54
Klus Tomáš 35
Koudelka Josef 18
Mattei Laban Olivier 64
Kratochvíl Antonín 39, 41, 42
Krupař Stanislav 28, 49, 50
Kubačák Rostislav 39

Kutilová Markéta 31, 33, 53, 54
Lubomír Kotek 38, 53, 54,
Kyndrová Dana 38, 40
Lange Dorothea 17
Langerová Aneta 35
Lee Russel 17
McCullinn Donald 23
Meyhew Henry 16
Mihaliček Jan 9, 39
Murphy Seamus 24
Nachtwey James 23, 25
Novák Tomáš 38
O'Sullivanem H. Timothy 16
Orten Bet 62
Pánek Šimon 38, 61
Pellegrin Paolo 46
Peress Gilles 24
Podestát Václav 39
Robinson Lucie 35
Rodger George 18
Rosener Ann 17
Rosskam Edwin 17
Rosskam Louise 17
Rothstein Arthur 17
Salgado Sebastiao 14, 24
Samková Jitka 65
Schwarzenberg Karel 35
Sedláčková Lenka 34, 60, 62
Sejkot Roman 38, 39
Sessini Jerrome 26
Siegfried Modola 30
Smith W. Eugene 18, 19
Seymour David 18
Shahn Ben 17
Siostrzonek Jiří 51
Stoller Ezra 20
Šťastný Vladimír 37
Sontag Susan 11, 12
Šibík Jan 12, 26, 38, 39, 44,
Šilhová Olga 33, 53, 54
Šilpoch Jan 38
Štefan Petr 36
Štreit Jindřich 32, 38, 39, 51, 52, 58
Štuková Jarmila 33, 52, 54
Riis Augustus Jacob 16
Taylor Liba 38, 43, 42
Toscani Olivier 21
Třešňák Petr 48

Vachon John 17
Vano Robert 35
Vlk Jiří Vojtěch 39
Voběrek Jan 39
Ut Nick 25
Zachalová Marie 62
Zátorský Jan 13
Zímová Iva 28, 45, 46
Zizola Francesco 23
Zuska Petr 35

Seznam použité literatury

BARTHES, Roland: Camera Lucida. Vintage Publishing. London 2006. ISBN–13: 978–0–099–22541–6.
BIRGUS, Vladimír, MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století, KANT. Praha 2009. ISBN 978–80–7437–026–7
FÁROVÁ, Anna: 9 a 9&9, Plasy 1981, Torst, 2009, ISBN 978-80-7215-376-3
FEHRENBACH, Heide, RODOGNO, Davide: Humanitarian Photography: A History. Cambridge University Press. Cambridge 2016. ISBN–13: 978–1–107–63971–3
HACKING, Juliet: Photography: The Whole Story. Thames & Hudson Ltd. London 2012. ISBN–13: 978–0–500–29045–3
HARVEY PJ & MURPHY Seamus, The Hollow of the Hand, Bloomsbury Circus, 2015, ISBN – 978-1-40-88-7065-5
LUBBEN Kristen, Magnum Contact Sheets, Thames & Hudson, 2014, ISBN – 978-0-500-54431-0
MRÁZKOVÁ, Daniela, Příběh fotografie, Mladá fronta, 1986, ISBN 80-7024-004-0
SALGADO, Sebastiao: Sahel, University od California Press, 2004, ISBN - 978-0-520-24170-1
SONTAG, Susan: On Photography. Penguin Books Ltd. London 1979. ISBN–13: 978–0–140–05397–5
SONTAG, Susan: Regarding the Pain of Others. Penguin Books Ltd. London 2011. ISBN–13: 978–0–141–01237–7
SZTOMPKA, Piotr, Vizuální sociologie, Slon, 2007, ISBN – 978-80-86429-77-9
ŠIBÍK Jan, Stories, 2006, ISBN 80-239-6660-X
STEICHEN, Edward. The Family of Man. New York: Musem of Modern Art, 1955, ISBN 0-87070-341-2
ŠTREIT, Jindřich: Cesta ke svobodě, Bruntál, 1999, ISBN – 80-238-4954-9
ŠTREIT, Jindřich: Kde domov můj, Wo-man, 2016, ISBN – 978-80-905239-5-1
ŠTREIT, Jindřich: Hledat anděla, Kroměříž, 2009, ISBN – 978-80-254-4072-8
ŠTREIT, Jindřich: Tak blízsko, tak daleko, Česká katolická charita, Praha, 2003, ISBN – 80-239-1950-4

Seznam internetových odkazů

[3] https://cs.wikipedia.org/wiki/Dokumentárn%C3%AD_fotografie
[4] https://cs.wikipedia.org/wiki/Mag- num_Photos
[7] http://www.vogue.com/article/oliviero-toscani-united-colors-benetton
[8] https://cs.wikipedia.org/wiki/Nick_Ut,
[10] http://femisphera.com,
[11] http://www.nadaceleontinka.cz/benefice/10-beneficni-aukce-fo- tografii-a-kalendare-pirelli-2014/
[12] https://www.facebook.com/petr.stefan.
[13] http://web.quick.cz/ propojeniobrazem/main.htm
[14] http://web.quick.cz/propojeniobrazem/kyn- drova.htm
[15] http://kultura.zpravy.idnes.cz/antonin-kratochvil-nejsem-sup-s-kame- rou--fd1-/
[16] http://lideaze- me.reflex.cz/clanek/antonin-kratochvil-dneska-jsou-vsichni-umelci#
[19] http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10441294653-hyde-park-civilizace/214411058090329
[21] https://www.unicef.de/informieren/aktuelles/photo-of-the-year/cont19-2009/-/milan-jaros/104526
[23] https://www.respekt.cz/tydenik/2014/5/deti-uplnku
[27] http://www.charita.cz/aktualne/clanky/charita-cr/kde-domov-muj- -jindrich--streit-predstavuje-snimky-bezdomovcu-v-prazske-galerii-cs/
[29] http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-kobani-lenka-klicperova-marketa- -kutilova--f83-/
[30] http://femisphera.com
[31] http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme.aspx
[32] http://www.charita.cz/o-charite/
[33] http://www.lekari-bez-hranic.cz
[35] https://www.clovekvtisni.cz/cs/o-nas
[36] http://www.czechaid.cz/o-nas/poslani-vize-a-hodnoty/
[37] https://cs.wikipedia.org/wiki/Nobelova_cena_za_m%C3%ADr
[38] https://www.unicef.cz/jak-vyuzivame-dary

Seznam některých internetových zdrojů

http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10252839638-hyde-park-ct24/215411058080401-hyde-park/
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11412378947-90-ct24/217411058130616/obsah/551912-jak-clovek-v-tisni-hospodari-rozhovor-a-hyde-park
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11412378947-90-ct24/217411058130622/
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10314156487-uchem-jehly/
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411034000007-uprchlicka-krize-a-evropa
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/140876-epicentrum/29332222944
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10397251886-tri-dary/21156226118/diskuse
https://www.youtube.com/watch?v=5sKKe3XJJis
https://www.youtube.com/watch?v=28Hd0UGHjWg
https://www.youtube.com/watch?v=AdpxX-_t3pk
http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10441294653-hyde-park-civiliza-ce/214411058090329
http://www.jindrichstreit.cz/#/cz/portfolio/1
http://www.antoninkratochvil.com
http://www.libataylor.eu/tema/africa/pages/gallery01_africa.html
http://www.kyndrova.cz
http://ivazimova.com
http://www.sibik.cz
http://www.afisphoto.com
http://www.krupar.com
http://lenkaklicperova.cz
http://www.jarmilastukova.com
http://www.olivierotoscanistudio.com/it/portfolio.htm
http://www.betorten.com
https://www.lucierobinson.com
http://www.jamesnachtwey.com
https://donmccullin.com
https://www.amazonasimages.com
http://www.martynaim.com
http://labanmattei.photoshelter.com/index
https://www.magnumphotos.com
http://restrepothemovie.com
http://www.worldpressphoto.org
https://www.czechpressphoto.cz
http://noorimages.com
http://viiphoto.com
http://www.myop.fr
https://www.panos.co.uk
https://www.whitehelmets.org/en
https://www.facebook.com
https://www.instagram.com
https://twitter.com
https://www.flickr.com

Institut tvůrčí fotografie
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Slezská univerzita v Opavě

Využití fotografie v charitativních institucích
Lenka Sedláčková
2017

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D.
Oponent práce: prof. Mgr. Jindřich Štreit, dr. h. c.

Počet stran: 74
Počet normostran: 66
Počet úhozů: 126 943

Autorem fotografie na obálce je Jan Šibík.